

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Ekonomii i Finansów Uniwersytetu w Białymstoku w roku akademickim 2019/2020

Spis treści

Wstęp	2
1. Monitorowanie kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami /doktorantami	3
2. Monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia	6
3. Ocena jakości zajęć dydaktycznych	12
4. Monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów.....	16
5. Monitorowanie wsparcia studentów / doktorantów w procesie uczenia się	32
6. Monitorowanie mobilności studentów/doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia.....	34
7. Uzyskiwanie opinii absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów	37
8. Monitorowanie relacji z otoczeniem społeczno – gospodarczym w odniesieniu do programów studiów	40
9. Monitorowanie karier zawodowych absolwentów studiów.....	45

Wstęp

Wydział Ekonomii i Finansów w roku akademickim 2019/2020 kształcił studentów na kierunkach: Ekonomia, Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze, Logistyka i Ekonomiczno-Prawnym. Łącznie na Wydziale studiowało 1418 osób, w tym: na studiach stacjonarnych – 1026 osób (spadek o 404 osoby w stosunku do roku poprzedniego), na studiach niestacjonarnych – 392 osoby (spadek o 25 osób w stosunku do roku poprzedniego) - Tabele 1 i 2.

Tabela 1. Liczba studentów Wydziału Ekonomii i Finansów UwB w roku akademickim 2019/2020

Kierunek studiów	Liczba studentów			
	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
	I stopnia	II stopnia	I stopnia	II stopnia
Ekonomia	449	215	213	170
Ekonomiczno-Prawny	176	0	0	0
Logistyka	54	0	9	0
Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze	72	60	0	0
Łącznie	751	275	222	170

Źródło: dane Dziekanatu WEiF.

Tabela 2. Struktura studentów Wydziału Ekonomii i Finansów UwB w roku akademickim 2019/2020

Kierunek studiów	Struktura studentów			
	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
	I stopnia	II stopnia	I stopnia	II stopnia
Ekonomia	59,79	78,18	95,95	100
Ekonomiczno-Prawny	23,43	0	0	0
Logistyka	7,19	0	4,05	0
Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze	9,59	21,82	0	0
Łącznie	100	100	100	100
Udział w ogólnej liczbie studentów	52,97%	19,39%	15,65%	11,99%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych Dziekanatu WEiF.

Wydział Ekonomii i Finansów UwB w roku akademickim 2019/2020 kształcił na studiach stacjonarnych III stopnia 25 uczestników.

Wydział posiada w swojej ofercie edukacyjnej 12 studiów podyplomowych. Studia podyplomowe uruchomione w analizowanym roku akademickim wraz z liczbą słuchaczy przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Studia podyplomowe Wydziału Ekonomii i Finansów działające w roku akademickim 2019/2020

Studia podyplomowe	Liczba słuchaczy
Studia Podyplomowe Menedżerskie	38
Finanse i Rachunkowość Przedsiębiorstw	36
Bezpieczeństwo informacji i ochrona danych osobowych	22
Celno-Podatkowa i Logistyczna Obsługa Międzynarodowego Obrotu Towarowego	20
Wyceny i Gospodarki Nieruchomościami	18
Rachunkowości i Audytu Wewnętrznego w Jednostkach Sektora Publicznego	17
Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych	16
Zarządzanie Zasobami Ludzkimi	16

Źródło: dane uzyskane od osób administrujących poszczególne studia podyplomowe.

Wydział Ekonomii i Finansów UwB, w roku akademickim 2019/2020 prowadził wspólnie z:

- 1) Instytutem Informatyki UwB - kierunek: Informatyka i Ekonometria;
- 2) Wydziałem Biologii UwB – kierunek: Ekobiznes.

Pracownicy Wydziału prowadzili również zajęcia w Filii UwB w Wilnie, na Wydziale Nauk o Edukacji, na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych, na Wydziale Prawa i w Instytucie Zarządzania.

W roku akademickim 2019/2020 Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, realizował zadania w określonych przepisami obszarach.

1. MONITOROWANIE KOMPETENCJI I DOŚWIADCZENIA ORAZ KWALIFIKACJI NAUCZYCIELI AKADEMICKICH I INNYCH OSÓB PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA ZE STUDENTAMI / DOKTORANTAMI

Proces monitorowania kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami/doktorantami na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (§ 4). Polega on na systematycznej analizie i ocenie:

- pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich,
- obsady zajęć dydaktycznych przez pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych oraz inne osoby prowadzące zajęcia ze studentami/doktorantami pod kątem zgodności ich kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji zawodowych (np. specjalizacja naukowa, dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe) z prowadzonymi zajęciami.

Monitorowanie w tym obszarze ma na celu zapewnienie jednolitego sposobu syntetycznej analizy i oceny kadry akademickiej: badawczo-dydaktycznej (działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna) oraz kadry dydaktycznej (działalność dydaktyczna i organizacyjna). Również stworzenie powszechnie dostępnego oraz przejrzystego systemu obsady zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia (np. praktyków).

1) analiza i ocena pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich

Analiza i ocena pracowników pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych odbywa się na podstawie corocznie składanej przez nich *Karty osiągnięć i wyników pracy nauczyciela akademickiego*. Podstawą analizy są:

- pozycje naukowe opublikowane w okresie sprawozdawczym wraz ze wskazaną liczbą punktów,
- pozostała działalność naukowa nauczycieli akademickich, dotycząca w szczególności: pozyskiwania grantów, współpracy krajowej i międzynarodowej, uczestniczenia w konferencjach oraz ich organizowania i współorganizowania, pełnienia funkcji promotora lub recenzenta rozpraw doktorskich, habilitacyjnych i w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora i innych,
- działalność dydaktyczna i organizacyjna,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich.

Ocena pracowników odbywa się w semestrze letnim po złożeniu Kart. Z pracownikami o niskiej aktywności naukowej rozmowę przeprowadza Kierownik Zakładu / Katedry oraz Dziekan. Ma to na celu wyjaśnienie przyczyn zaistniałej sytuacji oraz podjęcie działań mających na celu zwiększenie aktywności naukowej. Również Dziekan w przypadku osób o niskiej aktywności naukowej może wystąpić do Rektora z wnioskiem o przyspieszoną ocenę takiego pracownika.

W celu aktywizowania pracowników badawczo-dydaktycznych w obszarze działalności naukowej stosowane są dwie formy finansowe:

- nagroda Rektora,
- wynagrodzenie motywacyjne.

Ważną rolę w procesie podnoszenia kwalifikacji zawodowych odgrywają również wyjazdy pracowników na staże naukowe krajowe i zagraniczne. W roku akademickim 2019/2020 pracownicy badawczo-dydaktyczni brali udział w stażach naukowych, wyjazdach w ramach Erasmus +. Na wyjazd aplikowało 18 pracowników Wydziału, z czego 10 osób aplikowało na wyjazdy szkoleniowe (STT) lub monitoringowe, a pozostała część osób na wykłady (STA). Z uwagi na wprowadzone w połowie marca 2020 r. ograniczenia wyjazdów za granicę, do końca sierpnia 2020 r. zrealizowano 5 wyjazdów w ramach programu Erasmus +. Ponadto trzy osoby brały udział w wizycie studyjnej na University of Helsinki i Centre for Continuing Education HY+. Wizyta była finansowana ze środków MNiSW w ramach projektu *Liderzy w zarządzaniu uczelnia* Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich odbywa się także poprzez wyjazdy na konferencje naukowe o zasięgu krajowym i międzynarodowym, organizację Wydziałowych konferencji oraz seminariów naukowych, a także dzięki uczestnictwu w wykładach i spotkaniach naukowych.

W ramach podnoszenia kwalifikacji podstawowe znaczenie ma rozwój naukowy pracowników, co potwierdzone jest nadaniem tytułu lub stopnia naukowego. W roku akademickim 2019/2020:

- jedna osoba uzyskała tytuł profesora,
- dwie osoby uzyskały stopień doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse,
- cztery osoby uzyskały stopień doktora nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Ponadto organizowano też spotkania z pracownikami badawczo-dydaktycznymi na temat wymogów i priorytetów aktywności naukowej w związku z ewaluacją naukową.

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych odbywa się poprzez przygotowanie wniosków o finansowanie projektów badawczych. W roku akademickim 2019/2020 w trakcie realizacji było siedem projektów. Dodatkowo do NCN i NCBiR złożono 20 wniosków. Dofinansowanie otrzymały dwa projekty badawcze:

1. *Możliwości zastosowania metody SEM-PLS do badania zależności między kapitałem ludzkim, kapitałem społecznym, międzynarodowym transferem technologii a inteligentnym rozwojem krajów Unii Europejskiej* - wyjazd konsultacyjny – NCN Miniatura 3 – okres realizacji 19.12.2019 – 03.04.2021.
2. *Heurystyka dostępności w wycenie warunkowej dóbr środowiskowych* – NCN Miniatura 3 – okres realizacji 19.12.2019-19.03.2021.

Złożono też jeden wniosek do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w ramach Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - konkurs 3/2018 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Wniosek pt. *Czynniki sukcesu współpracy rolników województwa podlaskiego w ramach grup producentów* otrzymał dofinansowanie.

2) analiza i ocena obsady zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich pod kątem zgodności ich kwalifikacji zawodowych (specjalizacja naukowa, dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe) z prowadzonymi zajęciami

Obsady zajęć dydaktycznych na Wydziale dokonują Kierownicy Zakładów - w porozumieniu z Kierownikiem Katedry, a w razie potrzeby z Dziekanem - kierując się przede wszystkim kwalifikacjami zawodowymi poszczególnych nauczycieli akademickich, tj. ich specjalizacją naukową, zainteresowaniami badawczymi. W przypadku specjalistycznych przedmiotów o charakterze praktycznym zatrudniane są osoby z zewnątrz posiadające umiejętności praktyczne w zakresie prowadzonego przedmiotu. Ponadto brane są pod uwagę wyniki ocen pracowników dokonywane przez studentów.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

Monitorowanie kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami/doktorantami na WEiF UwB odbywa się zgodnie z wymogami nakładanymi przez przepisy prawa, jak i wymogami określonymi przez Rektora UwB i Dziekana Wydziału. Odbywa się ono systematycznie i w sposób prawidłowy. Jednak w celu doskonalenia systemu zapewnienia jakości kształcenia istotne jest:

- podejmowanie dalszych działań mających na celu zwiększenie aktywności naukowej nauczycieli akademickich (np. publikacje w wysoko punktowanych czasopismach),
- dążenie do zwiększania liczby efektywnie składanych wniosków o finansowanie projektów badawczych, w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli,
- aktywizowanie pracowników oraz stwarzanie warunków pozwalających na terminowe uzyskiwanie stopni naukowych i tytułów naukowych,
- aktywizowanie pracowników do odbywania staży naukowych krajowych i zagranicznych.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

- zorganizowano spotkania z pracownikami badawczo-dydaktycznymi na temat wymogów i priorytetów aktywności naukowej związanej z ewaluacją,
- wprowadzono na UwB system wynagrodzenia motywacyjnego.

2. MONITOROWANIE I DOSKONALENIE PROCESU KSZTAŁCENIA

Monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§ 5). W ramach oceny procesu kształcenia analiza i ocena dotyczyła takich obszarów jak:

- zgodność koncepcji kształcenia ze strategią Uczelni i WEiF,
- adekwatność programów studiów do zakładanych efektów uczenia się,
- zgodność programu studiów (w tym form prowadzonych zajęć) z zakresem wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz dostosowania programu do specyfiki profilu i formy studiów,
- prawidłowość stosowania punktów ECTS,
- zgodność treści programowych zajęć zawartych w sylabusach z programem studiów,
- sposób weryfikacji zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na każdym etapie kształcenia (np. adekwatność zakresu wymagań i form oceniania wobec zakładanych efektów uczenia się) oraz dostęp studentów / doktorantów i uczestników studiów podyplomowych do informacji na temat stosowanych zasad oceniania,

- system weryfikacji końcowych efektów uczenia się,
- realizacja programu praktyk studenckich w odniesieniu do zakładanych efektów uczenia się.

Oceny w wyżej przedstawionych obszarach dokonują: Wydziałowy Zespół ds. jakości kształcenia, Zespół ds. zbieżności i weryfikacji efektów kształcenia z matrycą efektów i programem kształcenia oraz Kierunkowe Zespoły Dydaktyczne.

1) zgodność koncepcji kształcenia ze strategią Uczelni i WEiF

W oparciu o przeprowadzoną przez Zespoły analizę można wskazać, że koncepcje kształcenia na wszystkich kierunkach studiów zawierają wszystkie wymagane elementy, m.in. moduły kształcenia, przypisane efekty kształcenia, itp. Są one spójne z misją UwB oraz znajdują odzwierciedlenie w jego strategii. Kierunki studiów umiejscowione są odpowiednio w obszarach kształcenia opisanych w PRK. Ponadto stwierdzono spójność nazw kierunków studiów, ich profilu oraz formy z określonymi efektami kształcenia. Również profil studiów (ogólnoakademicki) jest spójny z określonymi efektami uczenia się.

2) adekwatność programów studiów do zakładanych efektów uczenia się

Analiza programów studiów na wszystkich kierunkach pokazuje zgodność zakładanych efektów z PRK. Liczba semestrów studiów oraz liczba punktów ECTS są zgodne ze standardami kształcenia. Programy studiów mają właściwie wyodrębnione moduły kształcenia. Przypisane są do nich efekty uczenia się oraz punkty ECTS, które uwzględniają odpowiednie elementy nakładu pracy studenta niezbędne do osiągnięcia zakładanych efektów.

3) zgodność programu studiów (w tym form prowadzonych zajęć) z zakresem wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz dostosowania programu do specyfiki profilu i formy studiów

Programy studiów realizowane na poszczególnych kierunkach stanowią spójne całości poprzez powiązanie zakładanych efektów uczenia się z treściami programowymi oraz metodami dydaktycznymi. Zapropionowane moduły kształcenia pozwalają osiągnąć wszystkie zakładane efekty uczenia się w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Należy podkreślić elastyczność programów studiów, polegającą na wyborze modułów kształcenia w ramach określonej specjalności. Umożliwia to uwzględnienie indywidualnych zainteresowań studenta w zakresie dyscyplin właściwych kierunkowi studiów.

Budowa przeanalizowanych programów i zawartości poszczególnych modułów odpowiada specyfice profilu ogólnoakademickiego. Ponadto programy studiów są dostosowywane do oferty form kształcenia uwzględniając ich specyfikę.

4) prawidłowość stosowania punktów ECTS

Liczba punktów ECTS w planach studiów na kierunkach realizowanych na Wydziale Ekonomii i Finansów jest odpowiednia do wymagań stosowanych w tym profilu studiów, a sposób wyliczania punktacji

jest prawidłowy. Liczba punktów ustalona dla poszczególnych przedmiotów jest prawidłowa i odzwierciedla wkład pracy studenta wymagany do osiągnięcia efektów uczenia się.

5) zgodność treści programowych zajęć zawartych w sylabusach z programem studiów

Treści programowe zajęć zawartych w sylabusach są zgodne z programem studiów. Zostało to zweryfikowane poprzez analizę treści sylabusów sporządzanych dla poszczególnych przedmiotów. W większości sylabusów znajdujące się w nich treści programowe, formy zajęć oraz metody dydaktyczne umożliwiają właściwą realizację wszystkich efektów uczenia się.

Szczegółowa analiza sylabusów wskazuje, że większość z nich sporządzana jest w sposób poprawny. Zdarzały się jednak przypadki niekompletności sylabusów, w szczególności dotyczyło to części B. Również niezrozumienia zasad formułowania przedmiotowych efektów uczenia się oraz sposobów ich weryfikacji. Zdarzają się nadal, pomimo ciągłej weryfikacji, przypadki umieszczania w sylabusach kierunkowych efektów uczenia się, a nie przedmiotowych. Również w niektórych sylabusach brakuje odniesienia do kierunkowych efektów uczenia się przypisanych do danego przedmiotu w macierzy. Pojawiały się także błędy w określaniu nakładu pracy studenta. Wystąpiły też sytuacje braku niektórych sylabusów, co utrudnia dostęp studentów do informacji na temat stosowanych zasad oceniania.

Stwierdzone nieprawidłowości w sylabusach przekazywane są pracownikom w celu skorygowania błędów. Ponadto wskazuje się pracownikom konieczność takiego doboru metod dydaktycznych, aby w sposób właściwy zweryfikowały zakładane efekty uczenia się. Efektem podejmowanych działań jest obserwowana stopniowa poprawa jakości sylabusów.

6) sposób weryfikacji zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na każdym etapie kształcenia (np. adekwatność zakresu wymagań i form oceniania wobec zakładanych efektów uczenia się) oraz dostęp studentów/doktorantów i uczestników studiów podyplomowych do informacji na temat stosowanych zasad oceniania

Na podstawie analizy dostępnych sylabusów należy zasadniczo pozytywnie ocenić ten aspekt systemu zapewnienia jakości kształcenia. W zdecydowanej większości sylabusów została zachowana adekwatność zakresu wymagań i form oceniania w stosunku do zakładanych efektów uczenia się. Podstawową formą weryfikacji założonych do realizacji efektów uczenia się w przypadku wykładów jest egzamin/ zaliczenie pisemne. W przypadku egzaminu pisemnego w niektórych sylabusach brak jest doprecyzowania formy tego egzaminu, czy jest to test, czy też egzamin przeprowadzany w formie opisowej. W celu poprawy jakości kształcenia pracownicy byli proszeni o doprecyzowanie w sylabusie formy egzaminu. Można też zauważyć mniejsze zainteresowanie prowadzących odnośnie weryfikacji założonych efektów uczenia się z pomocą egzaminu/zaliczenia ustnego. W przypadku ćwiczeń podstawowymi sposobami weryfikacji efektów uczenia się są kolokwia oraz aktywność na zajęciach. Zasadne jest rozszerzenie metod weryfikacji zakładanych efektów uczenia się o takie formy jak: case study, przygotowywanie referatów.

Umieszczanie sylabusów na stronie internetowej w systemie USOS zapewnia dostęp studentów/doktorantów i uczestników studiów podyplomowych do informacji na temat zasad oceniania. W celu rozszerzenia zakresu informacyjnego w tym obszarze istotne znaczenie ma wprowadzenie praktyki omawiania zawartości poszczególnych elementów sylabusu na pierwszych zajęciach, w tym między innymi zasad oceniania.

7) system weryfikacji końcowych efektów uczenia się

Proces dyplomowania pozwala na weryfikację końcowych efektów uczenia się. W celu doskonalenia tego procesu określono terminy składania przez promotorów w dziekanacie wykazu tematów prac dyplomowych. Tematy prac dyplomowych powinny być adekwatne do kierunku studiów oraz nawiązywać do realizowanej przez studenta specjalności. Weryfikacji tematów prac dyplomowych dokonują Przewodniczący Kierunkowych Zespołów Dydaktycznych. Analiza tematów prac wskazuje, że nadal zdarzają się tematy prac, które nie są adekwatne do realizowanej przez studenta specjalności.

Prace licencjackie i magisterskie powinny mieć charakter samodzielny. W celu zweryfikowania samodzielności pisania prac podlegają one sprawdzeniu w JSA (Jednolitym Systemie Antyplagiatowym). Procedurę antyplagiatową określa Zarządzenie nr 3 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 30 stycznia 2019 r. w sprawie zasad weryfikacji pisemnych prac dyplomowych w ramach obowiązujących w Uniwersytecie w Białymstoku procedur antyplagiatowych.

8) realizacja programu praktyk studenckich w odniesieniu do zakładanych efektów uczenia się

Program praktyk studenckich realizowany na poszczególnych kierunkach, pozwala na realizację założonych efektów uczenia się. Stosowany jest właściwy system ich kontroli i zaliczania. Należy też podkreślić, że wybór podmiotów, w których odbywane są praktyki podyktowany jest specyfiką danego kierunku, co umożliwia zapewnienie realizacji założonych efektów uczenia się. Ze względu na zaistniałą sytuację epidemiologiczną Uchwałami Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 maja 2020 r. przeniesiono realizację:

- na studiach pierwszego stopnia - praktyki zawodowej z II roku (semestr IV) na III rok (semestr V). Zmiany w programie studiów dotyczą wszystkich kierunków realizowanych na Wydziale Ekonomii i Finansów i dotyczą cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2018/2019,
- na studiach drugiego stopnia praktyki zawodowej z I roku (semestr II) na II rok (semestr III). Zmiany w programie studiów dotyczą kierunku: MSG realizowanych na Wydziale Ekonomii i Finansów i dotyczą cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2019/2020.

Pomimo przeniesienia terminu realizacji praktyk, część studentów realizowało je w normalnym terminie.

Podjęte przez WEiF działania w procesie kształcenia oceniane są przez studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, doktorantów oraz uczestników studiów podyplomowych w ankiecie ewaluacyjnej.

Ankietę wypełniło 458 osób (32,29%). Ankietowani w różny sposób oceniają kierunki studiów realizowane na WEiF (tabela 4).

Tabela 4. Ogólna ocena kierunku studiów realizowanych na Wydziale Ekonomii i Finansów

Wyszczególnienie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	% badanych				
Czy biorąc pod uwagę wszystkie aspekty procesu kształcenia, jest Pan/Pani zadowolony(a) z odbywanych studiów?	10,53	57,89	26,32	5,26	0,00
Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	5,26	42,11	21,05	21,05	10,53
Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	5,26	57,89	15,79	15,79	5,26
Czy uważa Pan/Pani, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów, itp.) jest wystarczająca?	5,26	26,32	36,84	15,79	15,79
Czy uważa Pan/Pani, że proporcje między zajęciami praktycznymi a teoretycznymi są właściwe?	8,41	42,59	20,91	19,69	8,40
Czy zależałoby Panu/Pani na tym, by intensywność nauki na Pana/Pani kierunku była większa niż obecnie?	5,26	10,53	26,32	47,37	10,53

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej.

Wyniki zbiorcze pokazują, że większość badanych pozytywnie ocenia swój kierunek studiów. Z odbywanych studiów (zdecydowanie tak i raczej tak) zadowolonych jest 68,42 % ankietowanych. Dostępność i jakość pomocy naukowych, a także specjalistycznego sprzętu spotkała się pozytywnym odbiorem u 47,37% badanych. Natomiast około 31% było przeciwnego zdania. Jest to wysoki procent wskazań, co niewątpliwie powinno być przedmiotem głębszej analizy. Sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania pozytywnie oceniło ponad 63%. Stosunkowo średnio badani ocenili ofertę przedmiotów do wyboru (ponad 31%). Ankietowani pozytywnie ocenili proporcje między zajęciami praktycznymi a teoretycznymi. Na zdecydowanie tak i raczej tak wskazało 51 % ankietowanych. Natomiast około 28 % wskazało że raczej nie i zdecydowanie nie. Jest to dosyć duży procent wskazań. Należy jednak podkreślić, że oferowane na Wydziale kierunki studiów mają charakter ogólnoakademicki. Niemal 16 % badanych uważa, iż intensywność nauki na kierunku nie jest na wystarczającym poziomie, natomiast ponad 58% uważa, że nie powinna być zwiększana.

Istotnym elementem procesu doskonalenia jakości kształcenia jest ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego (tabela 5).

Tabela 5. Ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego na kierunku studiów

Poszczególne elementy procesu dydaktycznego	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie Dotyczy
	% badanych					
Wykłady obowiązkowe	10,5	42,1	21,1	5,3	5,3	15,8
Ćwiczenia i konwersatoria obowiązkowe	21,1	42,1	26,3	10,5	0,0	0,0
Seminaria i proseminaria	21,1	42,1	5,3	0,0	5,3	26,3
Przedmioty fakultatywne	10,5	15,8	21,1	0,0	0,0	52,6
Lektoraty	42,1	42,1	5,3	5,3	5,3	0,0
Warsztaty i laboratoria	0,0	10,5	15,8	5,3	5,3	63,2
Praktyki i zajęcia poza Uczelnią	0,0	31,6	15,8	10,5	10,5	31,6
Sensowność i przydatność prac zadawanych do samodzielnego przygotowania	16,7	16,7	44,4	22,2	0,0	0,0
Indywidualne konsultacje	15,8	52,6	15,8	5,3	0,0	10,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej.

Wyniki zbiorcze pokazują, że spośród form zajęć prowadzonych na Wydziale badani najlepiej oceniają lektoraty. Odpowiedzi bardzo dobrze i dobrze wybrało ponad 84 % ankietowanych. Wysoko ocenione zostały również ćwiczenia i konwersatoria oraz seminaria i proseminaria (zarówno jedna, jak i druga forma zajęć uzyskała ponad 63 % ocen bardzo dobrych i dobrych). Badani nie mają też większych zastrzeżeń, co do indywidualnych konsultacji prowadzonych przez pracowników WEiF (ponad 68 % studentów ocenia bardzo dobrze i dobrze tę formę zajęć). Również ponad 50 % badanych oceniło bardzo dobrze i dobrze wykłady obowiązkowe. Natomiast dość nisko zostały ocenione praktyki i zajęcia poza Uczelnią. Przeciętnie, źle i bardzo źle oceniło je niemal 37% ankietowanych. Nisko oceniono również sensowność i przydatność prac zadawanych do samodzielnego przygotowania, ponad 66 % - jako źle lub przeciętnie.

Część objętych badaniami studentów wskazywała na możliwości zmian w celu poprawy ogólnej jakości kształcenia na Wydziale Ekonomii i Finansów. Dotyczyły one przede wszystkim:

- zwiększenia nacisku na treści praktyczne, przydające się m.in. na rynku pracy,
- większego zaangażowania nauczycieli akademickich oraz poprawę sposobu przedstawiania treści wykładowych,
- zmniejszenie na ćwiczeniach liczby przygotowywanych prezentacji,
- poszerzenia oferty przedmiotów dodatkowych (fakultetów, wykładów monograficznych),
- unowocześnienia prowadzonych zajęć pod kątem dostępności i jakości pomocy naukowych, a także specjalistycznego sprzętu.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

Monitorowanie standardów akademickich na WEiF UwB odbywa się zgodnie z wymogami nakładanymi przez przepisy prawa, jak i wymogami określonymi przez Rektora UwB i Dziekana Wydziału. Dokonywane jest ono systematycznie i w sposób prawidłowy. Jednak w celu doskonalenia systemu zapewnienia jakości kształcenia istotne jest:

- systematyczne weryfikowanie opracowywania, składania i udostępniania sylabusów przez osoby prowadzące zajęcia,
- aktualizowanie sylabusów pod kątem poprawności ich sporządzania, przede wszystkim w zakresie realizacji zakładanych efektów uczenia się sposobów ich weryfikacji,
- weryfikowanie punktów ECTS pod kątem ich adekwatności do nakładów pracy studenta,
- uwzględnienie sugestii studentów dotyczących uprządkowania zajęć oraz poprawy formy ich prowadzenia oraz sensowności i przydatności prac zadawanych do samodzielnego przygotowania.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

- przeanalizowano spójność i kompletność efektów uczenia się oraz przypisanie efektów do poszczególnych przedmiotów,
- dokonano przeglądu sylabusów i podjęto kroki mające na celu weryfikację ich poprawności,
- w miarę możliwości uwzględniono sugestie studentów zgłaszane w ankiecie ewaluacyjnej,
- w miarę możliwości zwiększono uprządkowanie zajęć,
- zwiększono dostępność studentów niestacjonarnych do konsultacji w soboty/niedziele,
- zwiększono spójność pomiędzy tematami prac dyplomowych i magisterskich a kierunkiem studiów i specjalnościami.

3. OCENA JAKOŚCI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Ocena jakości zajęć dydaktycznych na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku *w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§ 6,7,8) oraz Zarządzenia nr 45 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. *w sprawie zasad dokonywania oceny przez studentów i doktorantów nauczycieli akademickich Uniwersytetu w Białymstoku*. Ocena dokonywana jest w oparciu o analizę protokołów hospitacji zajęć oraz wyników ankiet dotyczących oceny jakości zajęć dydaktycznych dokonanej przez studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych.

W roku akademickim 2019/2020 opracowany został plan hospitacji zajęć pracowników badawczo-dydaktycznych oraz dydaktycznych Wydziału Ekonomii i Finansów UwB. Hospitacje przeprowadzone zostały przez Dziekana lub osoby przez niego upoważnione (Kierowników Katedr/Zakładów, Kierownika

Studiów Doktoranckich). Z analizy protokołów hospitacji wynika, że niemal we wszystkich protokołach hospitacji, zarówno przygotowanie zajęć, ich realizacja, jak i kontakt prowadzącego ze studentami zostały ocenione przez hospitujących pozytywnie. Wobec większości pracowników hospitujący nie zgłosili żadnych uwag. Z tymi u których wystąpiły nieprawidłowości rozmowę przeprowadził Kierownik Zakładu lub Kierownik Katedry. Wgląd do protokołów hospitacji zajęć ma Dziekan, osoby przez niego upoważnione, bezpośredni przełożony hospitowanego oraz właściwa komisja oceniająca.

Istotnym działaniem prowadzonym w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia jest monitorowanie opinii studentów/doktorantów/słuchaczy studiów podyplomowych na temat jakości zajęć dydaktycznych. Odbywa się to w oparciu o ankietyzację, która jest ważnym narzędziem pozwalającym ewaluować jakość kształcenia. Ankietywanie wśród studentów/doktorantów odbywa się w formie elektronicznej za pośrednictwem systemu USOS. Badanie ma charakter dobrowolny i anonimowy. Wgląd do wyników ankiet ma Dziekan, Kierownicy Katedr/Zakładów, Kierownik Studiów Doktoranckich, Komisja ds. Ocen Pracowników, a także inne osoby upoważnione przez Dziekana. Szczegółowe wyniki poszczególnym pracownikom udostępniane są w systemie USOS. Dodatkowo studenci są informowani na temat ogólnych wniosków wynikających z ocen pracowników.

W roku akademickim 2019/2020 dokonano badań ankietowych w zakresie oceny jakości zajęć dydaktycznych prowadzonych na Wydziale Ekonomii i Finansów. Ankiety wypełniło 322 studentów (22,71 %).

Wyniki oceny zajęć przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Ocena jakości zajęć dydaktycznych w opinii studentów

Wyszczególnienie	Średnia odpowiedzi (oceny od 1,0 do 5,0)
Przygotowanie prowadzącego do zajęć	4,4
Punktualność prowadzącego	4,4
Klarowność wykładanego materiału	4,2
Interesujący sposób prowadzenia zajęć	4,0
Nastawienie do studenta (szacunek)	4,4
Inspirowanie do samodzielnego myślenia	4,2
Obiektywność oceniania	4,3
Jasność kryteriów zaliczeniowych	4,4
Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji	4,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety dotyczącej oceny zajęć dydaktycznych

Oceny zawarte w ankietach były zróżnicowane. Jednak uśredniając wszystkie aspekty wpływające na jakość prowadzonych zajęć, ocenione zostały one wysoko. Nieco niżej zostały ocenione takie aspekty, jak: interesujący sposób prowadzenia zajęć, klarowność wykładanego materiału oraz inspirowanie do samodzielnego myślenia.

Z analizy jakościowej kwestionariuszy ankiet wynika, że znaczna część zajęć oceniona została bardzo wysoko. W zawartych komentarzach podkreślano:

- wysokie kompetencje prowadzących oraz ich bardzo dobre przygotowanie do zajęć,
- przejrzysty i zrozumiały sposób prowadzenia zajęć,
- dobrą organizację zajęć oraz sumienne i skrupulatne ich prowadzenie,
- uzupełnianie teoretycznej wiedzy przekazywanej przez prowadzących na wykładach konkretnymi, realnymi przykładami, podnoszącymi wartość treści wykładowej,
- jasne i konkretne wymagania dotyczące przedmiotu przedstawione na początku zajęć,
- wysoką kulturę osobistą prowadzących,
- życzliwość prowadzących oraz ich bardzo dobry kontakt ze studentami,
- zaangażowanie prowadzących w osiągnięciu przez studenta wysokich wyników,
- wyczerpujące i zrozumiałe odpowiedzi na pytania,
- indywidualne podejście do studenta oraz pomoc w zrozumieniu najbardziej problematycznych zagadnień.

Badani wyrazili również krytyczne oceny, zarówno w odniesieniu do jakości niektórych zajęć dydaktycznych, jak i postaw niektórych prowadzących:

- zbyt duża ogólnikowość niektórych wykładów,
- zbyt szybkie tempo realizacji wykładów oraz przekazywanie zbyt dużej ilości informacji, co powoduje trudności w sporządzeniu notatek,
- zbyt częste stosowanie prezentacji jako formy zaliczenia ćwiczeń,
- monotony sposób prowadzenia zajęć (szczególnie wykładów) oraz niska klarowność wykładanego materiału,
- stawianie niejasnych wymagań oraz kryteriów zaliczania przedmiotu,
- chaotyczność zajęć, konieczność uczenia się na pamięć części teoretycznych, zbyt mała praktyczność niektórych ćwiczeń,
- zbyt częste prace w grupach oraz niejasne kryteria ich oceny (nierównomierne ocenianie poszczególnych członków zespołu lub przyznawanie punktów wyłącznie osobie prezentującej wyniki pracy całego zespołu),
- zbyt duża ilość materiałów i zadań do wykonania w okresie kształcenia zdalnego oraz brak jasnych wskazówek umożliwiających ich wykonanie,
- zdarzające się nieobecności pracowników na zajęciach, nieregularne odbywanie się zajęć oraz częste ich odwoływanie,
- ograniczony kontakt z niektórymi prowadzącymi w trakcie konsultacji, jak również nieodbieranie przez nich poczty elektronicznej.

Informacje dotyczące oceny poszczególnych nauczycieli pochodzące z hospitacji zajęć dydaktycznych oraz ankiet pracowników są wykorzystywane podczas okresowej oceny pracownika i stanowią jedno z jej kryteriów.

W przypadku studiów podyplomowych o formie przeprowadzania badań ankietowych decyduje Kierownik Studiów Podyplomowych. Badanie ma charakter dobrowolny i anonimowy. Wgląd do wyników ankiet ma Kierownik Studiów Podyplomowych oraz Dziekan. O szczegółowych wynikach ocen informowani są pracownicy prowadzący zajęcia. Dodatkowo słuchacze są informowani na temat ogólnych wniosków wynikających z ocen pracowników. Wyniki ankiet przekazanych przez Kierowników Studiów Podyplomowych wskazują, że słuchacze bardzo wysoko oceniają osoby prowadzące zajęcia na studiach podyplomowych. Te wysokie oceny dotyczą takich aspektów jak: przygotowanie merytoryczne prowadzącego, sposób prowadzenia zajęć, jakość materiałów otrzymanych podczas wykładów oraz organizacja zajęć. Natomiast nieco niżej słuchacze ocenili stopień w jakim studia spełniły oczekiwania słuchaczy. Oceny były zróżnicowane w zależności od rodzaju studiów podyplomowych.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

Analiza protokołów hospitacji zajęć dydaktycznych oraz badań ankietowych prowadzonych wśród studentów/doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych wskazuje, że zarówno przełożeni hospitowanych pracowników oraz studenci/doktoranci i słuchacze studiów podyplomowych (mimo nielicznych nieprawidłowości) wysoko oceniają jakość zajęć prowadzonych na Wydziale Ekonomii i Finansów. W celu utrzymania wysokiego poziomu zajęć dydaktycznych oraz doskonalenia procesu ich jakości niezbędne jest:

- skonkretyzowanie zaleceń wobec prowadzonych zajęć w uwagach wnoszonych przez osobę hospitującą,
- przeprowadzenie rozmów dyscyplinujących z pracownikami, wobec których uwagi krytyczne powtarzają się w wielu ankietach, pozostają zbieżne (o podobnej treści krytycznej) z uwagami z ubiegłego roku akademickiego,
- zintensyfikowanie działań, które przyczynią się do wzrostu poziomu wskaźnika dotyczącego udziału studentów w ocenie zajęć dydaktycznych prowadzonych przez pracowników Wydziału,
- uwzględnienie wyników ankiet studenckich w procesie przygotowania obciążeń dydaktycznych na kolejny rok akademicki,
- ujednoczenie wzoru ankiety oceny pracowników na studiach podyplomowych.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

- przeprowadzone zostały rozmowy z wybranymi pracownikami w celu poprawy jakości zajęć i dyscypliny pracy i podjęto kroki w celu wyeliminowania zaistniałych nieprawidłowości w tym zakresie,

- pomimo podjętych działań mających na celu zwiększenie udziału studentów w ocenie zajęć dydaktycznych nie udało się tego osiągnąć.

4. MONITOROWANIE WARUNKÓW KSZTAŁCENIA I ORGANIZACJI STUDIÓW

Monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§9). Przedmiotem oceny były:

- zasoby biblioteczne, w szczególności ich aktualizowanie pod kątem potrzeb pracowników, studentów/doktorantów oraz ich dostępu do komputerowych baz danych,
- jakość infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, dostęp do Internetu) i jej dostosowania do ilości studentów/doktorantów i uczestników studiów podyplomowych,
- dostępności i przejrzystości informacji na temat kształcenia, w szczególności informacji o kierunkach studiów, programach studiów, sylabusach przedmiotów, harmonogramie zajęć dydaktycznych, przyznanych jednostce certyfikatach, międzynarodowej współpracy studenckiej/doktoranckiej, itp.,
- organizacja zajęć.

Ocena warunków kształcenia i organizacji studiów dokonana została na podstawie opinii studentów/doktorantów oraz uczestników studiów podyplomowych wyrażonych w co roku wypełnianej ankiecie ewaluacyjnej. Ankieta ma charakter dobrowolny i zamieszczana jest w systemie USOSweb.

1) zasoby biblioteczne, w szczególności ich aktualizowanie pod kątem potrzeb pracowników, studentów/doktorantów, uczestników studiów podyplomowych oraz ich dostępu do komputerowych baz danych

Studenci/ doktoranci oraz uczestnicy studiów podyplomowych mają możliwość korzystania z zasobów Biblioteki Ekonomicznej oraz Biblioteki Uniwersyteckiej. Ankietowani korzystali przede wszystkim z zasobów Biblioteki Ekonomicznej. W zbiorach Biblioteki znajdują się książki, wydawnictwa ciągłe i czasopisma. Biblioteka gromadzi również publikacje obcojęzyczne, zwłaszcza w języku angielskim. Zbiory pozyskiwane są poprzez zakup, wymianę międzybiblioteczną i otrzymywane nieodpłatnie. Na bieżąco analizowane są nowości wydawnicze, tak aby zasoby biblioteczne dostosowywane były jak najlepiej do potrzeb studentów i pracowników.

Stan księgozbioru na dzień 30 września 2020 roku - 64203 wol., w tym: 61803 książek, 2106 wol. oprawionych czasopism i 294 wol. zbiorów specjalnych. W roku akademickim w stałej prenumeracie było 57 tytułów czasopism.

W ciągu roku akademickiego 2019/2020 do księgozbioru włączono 2228 woluminów.

Tabela 7. Ilość woluminów włączonych do księgozbioru w roku akademickim 2019/2020

Rodzaj zbiorów	Zakup	Wymiana	Nieodpłatnie otrzymane	Inne	Ogółem
Wydawnictwa zwarte	969	328	452	234	1983
Wydawnictwa ciągłe	13	39	16	15	83
Czasopisma (oprawione)	114	27	21	0	162
Ogółem	1096	394	489	249	2228

Źródło: dane uzyskane od kierownika Biblioteki Ekonomicznej.

Czytelnicy mają do dyspozycji 18 miejsc oraz 5 stanowisk komputerowych włączonych do sieci biblioteczno-informacyjnej UwB. Jedno stanowisko komputerowe jest przystosowane do obsługi przez osoby niedowidzące. Można do niego podłączyć powiększalnik z wbudowaną lampą i kamerą.

Biblioteka umożliwia korzystanie z baz elektronicznych, prenumerowanych w całej sieci bibliotek Uniwersytetu w Białymstoku. Opcja ta jest dostępna zarówno z komputerów sieci uniwersyteckiej, jak i z komputerów prywatnych. W szczególności należy zwrócić uwagę na bazę EconLit with Full Text - największy na świecie zbiór czasopism z dziedziny ekonomii w wersji pełnotekstowej. Poza tym oferowany jest dostęp do takich baz jak: SocINDEX with Full Text, zasoby Ebsco, IBUK Libra, Cambridge Journals Online, Oxford University Journal. Ponadto korzystający z biblioteki mają również dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki w ramach której udostępniane są pełnotekstowe bazy książek i czasopism - Springer, Elsevier, Science, Nature, Wiley oraz bazy abstraktowo-bibliometryczne - Web of Science oraz Scopus.

Biblioteka pracuje w systemie komputerowym ALEPH. Opisy bibliograficzne wszystkich rodzajów zbiorów są wprowadzane do Katalogu Centralnego. Biblioteka współpracuje z Katalogiem NUKAT - Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym. Zbiory Biblioteki widoczne są dzięki temu w największym naukowym katalogu centralnym w Polsce.

System biblioteczny ALEPH umożliwia czytelnikom nie tylko dostęp do katalogu przez Internet, ale także składanie zamówień, rezerwacje i samodzielne przedłużenia terminu zwrotu wypożyczonych materiałów.

W ramach prac dokumentacyjnych prowadzona jest baza publikacji pracowników badawczo-dydaktycznych. Rejestracja odbywa się w systemie bibliotecznym ALEPH. W systemie znajdują się opisy prac

autorskich i współautorskich zamieszczonych w wydawnictwach zwartych oraz ciągłych (rozdziały, artykuły, recenzje, materiały konferencyjne, publikacje w czasopismach internetowych) a także informacje o nadanej im wartości punktowej zgodnej z aktualnymi przepisami.

Studenci/doktoranci oraz uczestnicy studiów podyplomowych w różnym zakresie korzystają z zasobów bibliotek. Ankietowani w roku akademickim 2019/2020 znacznie częściej korzystali z zasobów Biblioteki Ekonomicznej – zdecydowana większość odwiedziła bibliotekę kilka razy w roku (48,4%), bądź kilka razy w miesiącu (31,59%). Co piąty badany (21,14%) deklaruje, iż odwiedzał Bibliotekę Ekonomiczną rzadziej niż kilka razy w roku. Jednocześnie zaledwie co piąty (22,08%) korzystał z zasobów Biblioteki Uniwersyteckiej kilka razy w roku. Zdecydowana większość ankietowanych odwiedzała Bibliotekę Uniwersytecką (86,75%) rzadziej niż kilka razy w roku.

Biorąc pod uwagę jedynie częstotliwość korzystania z zasobów bibliotecznych – niezależnie od lokalizacji biblioteki – ponad połowa badanych (51,76%) odwiedzała bibliotekę rzadziej niż kilka razy w roku, zaś co trzecia (36,12%) korzystała z biblioteki kilka razy w roku. Zaledwie 2,79% badanych odwiedzała bibliotekę przynajmniej kilka razy w tygodniu.

Mimo, iż badani znacznie częściej korzystali z Biblioteki Ekonomicznej, nieco wyżej oceniają poszczególne aspekty funkcjonowania Biblioteki Uniwersyteckiej, przy czym różnice są minimalne (tabela 8).

Tabela 8. Ocena wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej i Biblioteki Ekonomicznej

Wybrane aspekty korzystania z bibliotek	Biblioteka Uniwersytecka	Biblioteka Ekonomiczna
	Ocena od 1,0 do 5,0 gdzie 1 najniższa 5 najwyższa	
Dostępność lektur obowiązkowych	3,90	3,88
Ogólne bogactwo księgozbioru w zakresie tematyki studiów	4,01	4,00
Aktualność księgozbioru (dostępność nowych pozycji)	3,93	3,88
Sprawność obsługi	4,41	4,43
Przyjazność obsługi	4,43	4,42
Godziny otwarcia	4,22	4,23
Warunki pracy (dotyczy zwłaszcza czytelni)	4,26	4,12
Możliwość kopiowania tekstów	4,11	4,03
Możliwość korzystania z Internetu i tekstów elektronicznych	4,08	4,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej

Jedynie w odniesieniu do sprawności obsługi oraz godzin otwarcia biblioteki lepiej została oceniona Biblioteka Ekonomiczna.

W odniesieniu do Biblioteki Ekonomicznej ankietowani najwyżej ocenili sprawność i przyjazność obsługi, godziny otwarcia oraz warunki pracy. Najniższa ocena dotyczyła zaś dostępności lektur obowiązkowych i aktualności księgozbioru.

Największa rozpiętość ocen obu bibliotek dotyczyła warunków pracy (0,14 p.p.), możliwości kopiowania tekstów (0,8 p.p.), aktualności księgozbioru (0,5 p.p.) i możliwości korzystania z Internetu i tekstów elektronicznych (0,5 p.p.).

2) jakość infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, wyposażenie laboratoriów, dostęp do Internetu) i jej dostosowania do ilości studentów/doktorantów/uczestników studiów podyplomowych

Nieodłącznym elementem wpływającym na jakość kształcenia jest infrastruktura dydaktyczna. Wydział Ekonomii i Finansów dysponuje 14 salami - w tym pięcioma wykładowymi (tabela 9).

Tabela 9. Szczegółowy wykaz pomieszczeń dydaktycznych w roku akademickim 2019/2020

Rodzaj Sali	Numer sali	Ilość miejsc siedzących	Nagłośnienie	Rzutnik wideo	Klimatyzacja	Inne
Aula WEiF	301	200	tak	Tak	Nie	mikrofony stacjonarne i bezprzewodowe
sala wykładowa	302	120	tak	Tak	Tak	mikrofony bezprzewodowe
sala wykładowa	316	120	tak	Tak	Nie	mikrofony bezprzewodowe
sala wykładowa	204	80	tak	Tak	Nie	mikrofony bezprzewodowe
sala Rady Wydziału	201	70	tak	Tak	Nie	mikrofony stacjonarne
sala komputerowa	132	50	tak	Tak	Nie	mikrofony bezprzewodowe
sala komputerowa	133	25	nie	Tak	Nie	mikrofony bezprzewodowe
sala ćwiczeniowa	205	40	tak	Tak	Nie	tablica multimedialna
sala ćwiczeniowa	206	30	tak	Tak	Tak	mikrofony bezprzewodowe
sala ćwiczeniowa	207	30	tak	tak	Tak	mikrofony bezprzewodowe
sala ćwiczeniowa	303	30	tak	tak	Nie	mikrofony bezprzewodowe
sala ćwiczeniowa	304	30	tak	tak	Nie	mikrofony bezprzewodowe
sala ćwiczeniowa	317	30	tak	tak	Nie	mikrofony bezprzewodowe
sala ćwiczeniowa	318	30	tak	tak	Nie	mikrofony bezprzewodowe

Źródło: dane uzyskane od Informatyków WEiF.

Wszystkie sale wyposażone są w sprzęt multimedialny, tj. projektor, nagłośnienie, komputer stacjonarny z oprogramowaniem biurowym oraz dostępem do Internetu bezprzewodowego w ramach systemu EDUROAM (tabela 10).

Tabela 10. Sprzęt komputerowy i oprogramowanie znajdujące się w salach wykładowych, ćwiczeniowych i komputerowych w roku akademickim 2019/2020

Numer sali	Sprzęt komputerowy	Ilość	Oprogramowanie
Sale wykładowe/ćwiczeniowe			
201	Dell Optiplex 790 USFF monitor Asus	1	Windows 10; Office2019 Std.
204	Fujitsu Siemens Esprimo C5730 monitor Asus	1	Windows XP; Office2007 Std.
205	Dell Optiplex 780 USFF z monitorem Dell P 2210	1	Windows 7; Office2007 Std.
301	Dell Optiplex 780 USFF z monitorem Dell P 2210	1	Windows 7; Office2007 Std.
302	Dell Optiplex 780 USFF z monitorem Dell P 2210	1	Windows 7; Office2007 Std.
316	Dell Optiplex 790 USFF monitor Asus	1	Windows 10; Office2019 Std.
206	Dell Optiplex 780 USFF z monitorem Dell P 2210	1	Windows 7; Office2007 Std.
207	Dell Optiplex 780 USFF z monitorem Dell P 2210	1	Windows 7; Office2007 Std.
303	Dell Optiplex 780 USFF z monitorem Dell P 2210	1	Windows 7; Office2007 Std.
304	Dell Optiplex 780 USFF z monitorem Dell P 2210	1	Windows 7; Office2007 Std.
317	Dell Optiplex 780 USFF z monitorem Dell P 2210	1	Windows 7; Office2007 Std.
318	Dell Optiplex 780 USFF z monitorem Dell P 2210	1	Windows 7; Office2007 Std.
Sale komputerowe			
132	Fujitsu Siemens Esprimo C5730 monitor Asus Win XP, 2 GB Ram	29	Office2007 Std. Symfonia, Gretl,
132	Dell Optiplex 790 USFF i7-2100, 4 GB RAM, 500 GB W10Pro, MS Office 2019	16	Office2019 Std. Symfonia, Gretl,
133	Fujitsu Siemens Esprimo C5730 monitor Asus Win XP, 2 GB Ram	12	Office2007 Std. Symfonia, Gretl,
133	Dell Optiplex 3050 SFF i3-7100, 4 GB RAM, 500 GB W10Pro, MS Office 2016	12	Office2016 Std. Symfonia, Gretl, PS Imago 5

Źródło: dane uzyskane od Informatyków WEiF

Wszystkie stanowiska wyposażone są w dodatkowe oprogramowania, które wykorzystywane jest podczas prowadzenia zajęć:

- oprogramowanie biurowe (Office) - z użyciem programu odbywają się zajęcia z przedmiotu Ekonomia, Technologia informacyjna, Informatyczne systemy zarządzania, Statystyka opisowa;
- oprogramowanie księgowo-biurowe (pakiet Symfonia) - z użyciem programu odbywają się zajęcia Zastosowanie informatyki w finansach i rachunkowości, zajęcia na studiach podyplomowych;
- oprogramowanie dla Audytorów ACL w wersji edukacyjnej – zajęcia na studiach podyplomowych;
- Gretl - z użyciem programu odbywają się zajęcia z przedmiotu Ekonometria;
- PS Imago 5.1 - z użyciem programu odbywają się zajęcia z przedmiotu Statystyka opisowa.

Każde stanowisko ma również dostęp do szerokopasmowego Internetu.

Katedry/Zakłady wyposażone są w komputery stacjonarne i przenośne posiadające oprogramowanie biurowe oraz szerokopasmowy dostęp do Internetu Sieć Ethernet, jak i Wi-Fi. Dodatkowo znajdują się tam również przenośne projektory multimedialne oraz ekrany, które wykorzystywane są podczas zajęć seminaryjnych.

Dziekanat Wydziału Ekonomii i Finansów zajmuje dwa pomieszczenia, w których znajduje się 6 stanowisk komputerowych przystosowanych do obsługi studentów.

Rada Samorządu Studentów posiada dwa pomieszczenia. Studenci mają również do dyspozycji powierzchnię, w której mogą swobodnie porozmawiać w przerwie pomiędzy zajęciami nazwaną - „Kreatornia”.

Na Wydziale Ekonomii i Finansów po wcześniejszym skonfigurowaniu urządzenia istnieje możliwość korzystania z szeroko pasmowego Internetu nie tylko w salach komputerowych, ale również na prywatnych komputerach (laptopach) lub smartfonach na różnych platformach systemowych. Sprzęt znajdujący się w salach komputerowych jest dostosowany do wymagań aplikacji komputerowych używanych przez pracowników i studentów/doktorantów i uczestników studiów podyplomowych podczas zajęć dydaktycznych. Mogą również korzystać z oprogramowania statystyczno-ekonometrycznego PS-IMAGO 5.1.

Należy podkreślić, iż sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie systematycznie podlegają unowocześnianiu i aktualizowaniu.

Na Wydziale funkcjonuje wdrożony moduł Planista 3, wykorzystywany do tworzenia planów zajęć dla danej jednostki, który zapisany jest w bazie systemu USOS. Plan ten jest widoczny zarówno w systemie USOS, jak również w serwisie USOSweb, pozwalając w łatwy sposób zapoznać się z terminami zajęć i salami, w których prowadzone są zajęcia.

Liczba i wielkość sal wykładowych, ćwiczeniowych oraz ich wyposażenie dostosowane są do liczby studentów Wydziału EiF. Za właściwe zarządzanie salami odpowiadają osoby układające rozkład zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Osoby układające i zarządzające salami posługują się zaawansowanym programem wspierającym układanie rozkładu.

Jakość infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia została oceniona przez ankietowanych pozytywnie (tabela 11).

Tabela 11. Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie nauczania

Infrastruktura dydaktyczna wykorzystywana w procesie dydaktycznym	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy
	% badanych					
Sale wykładowe	5,6	38,9	50,0	5,6	0,0	0,0
Sale ćwiczeniowe	11,1	38,9	44,4	5,6	0,0	0,0
Środki audiowizualne i multimedialne	16,7	38,9	38,9	0,0	5,6	0,0
Wyposażenie laboratorium	0,0	0,0	17,6	0,0	5,9	76,5
Dostęp do Internetu	5,6	22,2	38,9	22,2	11,1	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej.

Około połowa badanych ocenia sale wykładowe, sale ćwiczeniowe oraz środki audiowizualne i multimedialne bardzo dobrze lub dobrze. Niewiele jest ocen negatywnych, odpowiedzi, źle lub bardzo źle zaznaczyło niespełna 6% ankietowanych. Ankietowani zgłaszali zastrzeżenia jedynie w odniesieniu do dostępu do Internetu (33,3% badanych oceniło go jako zły lub bardzo zły).

W procesie dydaktycznym istotne znaczenie mają pracownice komputerowe. Ocena ich funkcjonowania przeprowadzona została w czterech obszarach: godziny otwarcia, ilość stanowisk komputerowych, efektywność funkcjonowania oraz możliwość uzyskania fachowej pomocy od pracowników. Ankietowani wysoko oceniają poszczególne aspekty funkcjonowania pracowni komputerowej (tabela 12).

Tabela 12. Ocena funkcjonowania pracowni komputerowej

Funkcjonowanie pracowni komputerowej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	% badanych				
Czy godziny otwarcia umożliwiają korzystanie z pracowni	6,3	37,5	31,3	18,8	6,3
Czy ilość stanowisk komputerowych jest wystarczająca	6,3	25,0	31,3	18,8	18,8
Czy stanowisko komputerowe spełnia Twoje oczekiwania efektywnego korzystania z pracowni?	5,9	29,4	35,3	11,8	17,6
Czy w razie potrzeby pracownicy pracowni udzielają fachowej pomocy?	11,8	52,9	23,5	11,8	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej.

Najwyżej została oceniona fachowa pomoc pracowników pracowni (niemal 65%) oraz godziny otwarcia, które umożliwiają korzystanie z pracowni (około 44%). Obszarem, w którym badani zgłaszali najczęściej opinii negatywnych była liczba stanowisk komputerowych, 37,6% z nich oceniło ją jako raczej bądź zdecydowanie niewystarczającą. Również prawie 30 % badanych wskazało, iż stanowiska komputerowe nie spełniają ich oczekiwań. W uwagach badani wskazywali też na te aspekty stwierdzając konieczność poprawy jakości sprzętu komputerowego oraz jego oprogramowania, szerszego dostępu do pracowni komputerowych, zwiększenia liczby stanowisk komputerowych.

Obszarem, w którym ankietowani zgłaszali najmniej uwag krytycznych była możliwość uzyskania fachowej pomocy ze strony pracowników.

3) dostępność i przejrzystość informacji na temat kształcenia (głównie na stronach internetowych wydziału)

Podstawowym źródłem informacji i repozytorium zasobów (poziomy, formy, kierunki kształcenia, międzynarodowa współpraca naukowa, wymiana studentów, programy nauczania, planów studiów, itp.) jest strona internetowa Wydziału. Informacje te znajdują się w odpowiednich zakładkach. Ankietowani w

różnym stopniu korzystają z informacji zamieszczonych na stronie internetowej Wydziału, na co wskazuje częstotliwość odwiedzania przez studentów strony internetowej (tabela 13).

Tabela 13. Częstotliwość odwiedzania strony internetowej Wydziału (w %)

Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w semestrze	Rzadziej	Jeszcze nie Widziałem
0,0	5,9	35,3	52,9	5,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej.

W roku akademickim 2019/2020 najwięcej osób deklarowało, że stronę internetową Wydziału odwiedzało rzadziej niż kilka razy w semestrze (ponad połowa badanych). Natomiast około 35% odwiedzała stronę kilka razy w semestrze. Jest to niewątpliwie niedostateczna częstotliwość biorąc pod uwagę zakres i przydatność informacji zamieszczanych na stronie. Aby zwiększyć atrakcyjność strony internetowej przeprowadzono projekt jej modernizacji. W celu sprostania potrzebom studentów oraz innych odbiorców zakres treści zawartych na stronie internetowej Wydziału podlega ciągłym modyfikacjom.

Treści programowe przedmiotów, zakładane efekty przedmiotowe kształcenia, sposoby ich weryfikacji, nakład pracy, literatura przedmiotu, sposoby zaliczenia przedmiotu zgodnie z obowiązującymi na Wydziale programami studiów poszczególnych kierunków, studiów doktoranckich oraz studiów podyplomowych zamieszczane są w sylabusach przedmiotów. Sylabusy sporządzane według obowiązującego wzoru zamieszczane są w systemie USOS przed rozpoczęciem każdego semestru. Natomiast aktualizowany na bieżąco harmonogram zajęć dydaktycznych na poszczególnych kierunkach dostępny jest zarówno w systemie USOS oraz na stronie internetowej Wydziału.

Pomimo, że część ankietowanych korzysta ze strony internetowej z niską częstotliwością, w niemal wszystkich analizowanych obszarach, ocena jej dostępności i przejrzystości jest bardzo wysoka (tabela 14).

Tabela 14. Ocena dostępności i przejrzystości strony internetowej

Dostępność strony internetowej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	% badanych				
Oferowane poziomy i formy kształcenia	23,5	70,6	5,9	0,0	0,0
Kwalifikacja zawodowa absolwentów	11,8	47,1	41,2	0,0	0,0
Jakość kształcenia potwierdzona przyznanymi jednostce certyfikatami	17,6	58,8	23,5	0,0	0,0
Możliwość wyjazdu na inne uczelnie	25,0	50,0	12,5	12,5	0,0
Programy i plany studiów	47,1	52,9	0,0	0,0	0,0
Harmonogram zajęć dydaktycznych	31,3	56,3	12,5	0,0	0,0
Treści programowych przedmiotów	23,5	64,7	11,8	0,0	0,0
Lektur przedmiotowych	31,3	56,3	12,5	0,0	0,0
Kryteriów oceny zaliczanych przedmiotów	23,5	58,8	11,8	0,0	5,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej.

100% badanych ocenia, że informacje zawarte na stronie internetowej Wydziału zapewniają (lub raczej zapewniają) wiedzę na temat programów i planów studiów. Odsetek badanych wyrażających opinie w odniesieniu do obszarów: oferowane poziomy i formy kształcenia, harmonogram zajęć dydaktycznych, treści programowe przedmiotów, lektury przedmiotowe jest również bardzo wysoki (około 90%). Wysokie wskaźniki odnotowano także w obszarach: kryteria oceny, jakość kształcenia oraz możliwości wyjazdu na inne uczelnie. Generalnie należy uznać, że informacje zamieszczone na stronie internetowej dla większości badanych są dostępne i przejrzyste.

4) organizacja zajęć dydaktycznych

Wydział Ekonomii i Finansów UwB dostosowuje organizację zajęć dydaktycznych do potrzeb studentów/doktorantów i uczestników studiów podyplomowych. Uczelnia prowadzi wykłady, ćwiczenia (konwersatoria), lektoraty w dwóch formach organizacyjnych: jako studia stacjonarne (poniedziałek – piątek) i jako studia niestacjonarne (zjazdy średnio, co dwa tygodnie w soboty i niedziele). Zajęcia na studiach podyplomowych odbywają się w sobotę i niedzielę.

Organizacja roku akademickiego oraz harmonogram zjazdów dydaktycznych studiów niestacjonarnych podawany jest do wiadomości studentów poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Wydziału przed rozpoczęciem roku akademickiego. W przypadku studiów podyplomowych przed rozpoczęciem ich uruchomienia.

W celu usprawnienia procesu dyplomowania na stronie internetowej zamieszczany jest harmonogram obron wraz ze składem komisji.

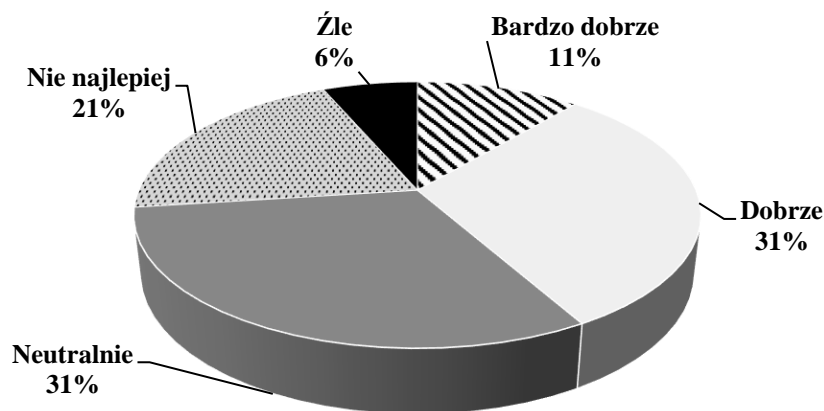
Rozkład zajęć układany jest za pomocą programu „Planista” w systemie USOSweb. Przy opracowaniu rozkładu zajęć dydaktycznych brane są pod uwagę propozycje pracowników prowadzących zajęcia, dostępność sal oraz minimalizowanie ilości tzw. „okienek” między zajęciami. Sale dydaktyczne znajdujące się w dyspozycji Uczelni charakteryzują się wysokim obciążeniem, co utrudnia ewentualne zmiany w rozkładzie w trakcie roku akademickiego.

W semestrze zimowym wszystkie zajęcia odbywały się w budynku Wydziału Ekonomii i Finansów. Zajęcia prowadzone były z wykorzystaniem formy „twarzą w twarz” oraz w niewielkim wymiarze w formie e-learningowej. W semestrze letnim (od dnia 13.03.2020 r.) w związku z wprowadzeniem czasowego ograniczenia funkcjonowania szkolnictwa wyższego związanego z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, na Wydziale zostało wprowadzone kształcenie zdalne, jako forma prowadzenia zajęć dydaktycznych na wszystkich kierunkach studiów realizowanych na WEiF UwB. W przypadku studiów podyplomowych w momencie ich odwołania o formie zajęć decydował Kierownik. W ramach działań związanych z wprowadzeniem kształcenia zdalnego, mając na względzie, że brak odpowiedniego sprzętu komputerowego mógłby utrudniać lub uniemożliwić niektórym ze studentów WEiF dostęp do kształcenia

w trybie zdalnym stworzono możliwość czasowego, bezpłatnego użyczenia komputerów (wraz z oprogramowaniem) dla studentów Wydziału. Akcja wypożyczania komputerów rozpoczęła się w kwietniu i trwała do końca września 2020 r. W ramach działań w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, przygotowano zestaw narzędzi kształcenia zdalnego (filmy instruktażowe, instrukcje w formie prezentacji, filmy szkoleniowe) oraz przygotowano pakiet informacji skierowany do studentów zagranicznych przebywających w semestrze letnim na WEiF (wszystkie materiały instruktażowe i informacje były na bieżąco zamieszczane na stronie Wydziału). Mając na względzie trudności w zakresie przeprowadzania badań w związku z przygotowaniem prac dyplomowych przez studentów, skorygowano terminarz sesji obron uwzględniający możliwość przedłużenia i przeprowadzenia obrony pracy dyplomowej we wrześniu. W odniesieniu do obron odbywających się w budynku WEiF, zapewniono bezpieczeństwo przebiegu obron zgodnie z wytycznymi środowiskowymi. Dodatkowo, w celu zapewnienia bezpieczeństwa przebiegu obron, pierwszy termin obron został wydłużony, a część obron odbyła się w formie zdalnej. W ramach wprowadzonego kształcenia zdalnego jako formy prowadzenia zajęć dydaktycznych na WEiF wprowadzono także system monitoringu zajęć w tej formie (arkusz ewidencji zajęć, sprawozdanie z realizacji przedmiotu w systemie zdalnym).

W celu oceny tej formy kształcenia przeprowadzono w okresie od 9.06 do 12.07. 2020 konsultacje ze studentami. W badaniu wzięło udział 170 studentów WEiF, co stanowi 19,1% wszystkich badanych¹. Większość studentów nie odniosła się w sposób negatywny do jakości kształcenia zdalnego, wskazując, że nie pogorszyła się przez to, że zajęcia odbywały się zdalnie (rysunek 1).

Rysunek 1. Ocena jakości kształcenia zdalnego na Wydziale Ekonomii i Finansów



Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania przygotowanego przez Komisję ds. dydaktyki i jakości kształcenia oraz Komisję prawno-socjalną parlamentu studenckiego UwB.

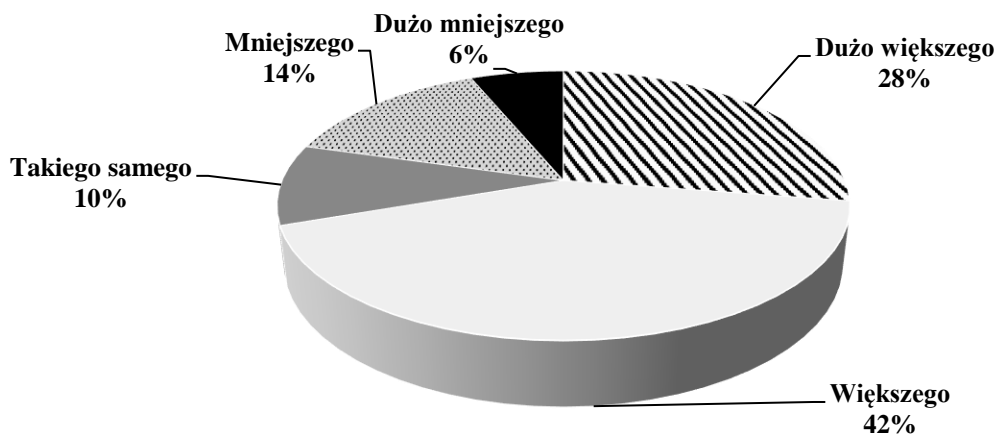
¹ Źródło: Sprawozdanie przygotowane przez Komisję ds. dydaktyki i jakości kształcenia oraz Komisję prawno-socjalną parlamentu studenckiego UwB.

42 % studentów Wydziału EiF oceniło jakość kształcenia jako bardzo dobrze i dobrze. Natomiast nie najlepiej i źle 27%. Oceny negatywne kształcenia zdalnego mogą wynikać z braku przygotowania do tej formy, braku ogólnych wytycznych i zaleceń, które pomogłyby, zarówno studentom jak i wykładowcom, lepiej przygotować się do takiej formy zajęć.

Ponadto ponad 63 % studentów wskazało że zajęcia odbywały się systematycznie ze wszystkich przedmiotów. Około 34 %, że odbywały się w różnym stopniu. Natomiast 1,8% studentów wskazała, że w ogóle się nie odbywały.

Studenci różnie też ocenili nakład pracy z tytułu wprowadzenia kształcenia zdalnego (rysunek 2).

Rysunek 2. Ocena nakładu pracy zajęć prowadzonych w formie zdalnej w porównaniu do zajęć prowadzonych w trybie stacjonarnym



Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania przygotowanego przez Komisję ds. dydaktyki i jakości kształcenia oraz Komisję prawno-socjalną parlamentu studenckiego UwB.

70 % studentów wskazała, że zajęcia w trybie zdalnym wymagały od nich dużo większego i większego nakładu pracy niż w trybie stacjonarnym. Zaledwie 20%, że mniejszego i dużo mniejszego. Ten zwiększony nakład zdaniem badanych studentów Wydziału Ekonomii i Finansów wynikał z:

- braku wystarczającego tłumaczenia treści wykładów i ćwiczeń przez prowadzącego,
- zbyt dużej liczby zagadnień i zadań do samodzielnego opracowania w krótkich terminach,
- wysyłania materiałów znacznie przekraczających godziny zajęć stacjonarnych,
- wysyłania materiałów do samodzielnego opracowania z wykładów,
- wysyłania większości treści wykładów w formie prezentacji,
- braku dostatecznego przygotowania prowadzących i studentów do pracy zdalnej,
- braku profesjonalnego podejścia oraz zaangażowania wykładowców do kształcenia zdalnego,
- braku jasnych kryteriów zaliczeń,
- występowania problemów technicznych.

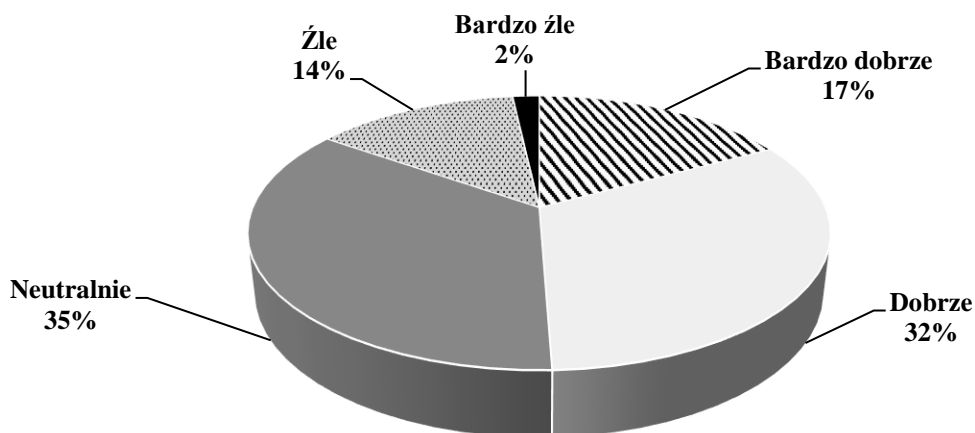
Ponad 30 % studentów wskazała, że otrzymywała na bieżąco informacje ze wszystkich przedmiotów. Około 50%, że z większości. Żaden ze studentów nie wskazał, że w ogóle nie otrzymywał informacji. Ponad

46% studentów wskazało, że otrzymywało informacje dotyczące warunków zaliczenia zdalnego ze wszystkich przedmiotów. Prawie 40%, że z większości. Tylko 1,2% studentów stwierdziła, że nie otrzymywała takich informacji. Jest to niewielki odsetek, jednak wskazuje na wystąpienie takich przypadków, w których studenci nie wiedzieli, w jaki sposób ich wiedza z danego przedmiotu będzie weryfikowana.

Ponadto większość studentów (75,9%) wskazała, że otrzymała informację o weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się, wymaganiach technicznych oraz potwierdziła fakt dokonania przez prowadzących odpowiednich adnotacji w sylabusach przedmiotów. Około 24 % studentów nie miała dostatecznej informacji na ten temat. Wskazuje to na to, że nauczyciele akademicy powinni jasno określać warunki weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się, aby wszyscy studenci mieli przedstawione to w klarowny sposób i otrzymali dostateczne informacje na ten temat.

Studenci dobrze ocenili poziom komunikacji z prowadzącymi zajęcia (rysunek 3).

Rysunek 3. Ocena poziomu komunikacji z prowadzącymi zajęcia



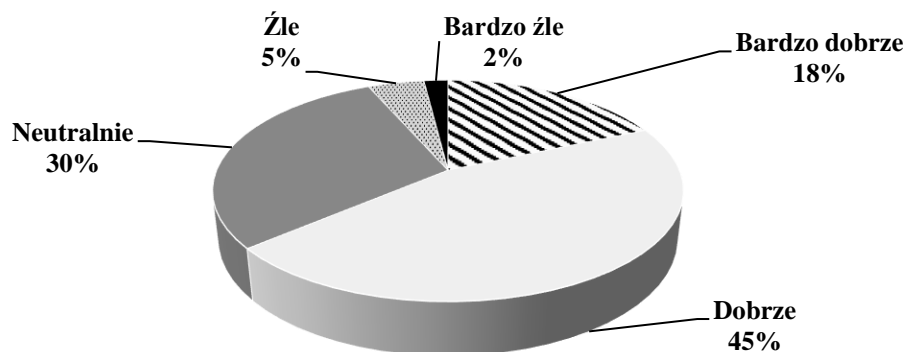
Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania przygotowanego przez Komisję ds. dydaktyki i jakości kształcenia oraz Komisję prawno-socjalną parlamentu studentckiego UwB.

Około 50% studentów stwierdziło, że poziom komunikacji z prowadzącymi zajęcia podczas nauczania zdalnego był dobry (odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze). Źle i bardzo źle poziom komunikacji oceniło około 16%.

Również studenci pozytywnie ocenili możliwość odbywania zajęć zdalnie. Zdecydowana większość osób (ok. 95 %) odpowiedziało, że miało lub raczej miało dostęp do urządzeń multimedialnych, natomiast u około 4,1% badanych, że bywało z tym różnie. Zaledwie jedna osoba wskazała, że nie miała dostępu do sprzętu. Na Wydziale Ekonomii i Finansów stworzono studentom możliwość wypożyczenia sprzętu multimedialnego w postaci np. laptopa oraz modemów w celu zapewnienia stabilnego łącza.

Z kolei studenci bardzo różnie ocenili działanie platformy Blackboard (rysunek 4)

Rysunek 4. Ocena działania platformy Blackboard



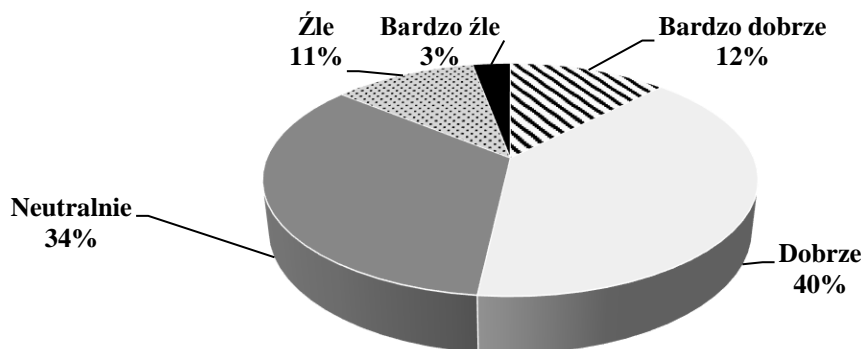
Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania przygotowanego przez Komisję ds. dydaktyki i jakości kształcenia oraz Komisję prawno-socjalną parlamentu studenckiego UwB.

Pomimo, że 63% badanych studentów oceniło działanie platformy bardzo dobrze i dobrze, to jednak mieli oni wiele zastrzeżeń:

- platforma jest niedostosowana do przeglądarek, często występują błędy przy wysyłaniu prac, przy słabym łączu internetowym platforma "wyrzuca" użytkownika,
- przeciążenie serwera - głównie w okresie 2 tygodni przez sesją podczas zaliczeń ćwiczeń,
- przeciążenie systemu podczas pisania egzaminów, platforma nie była wystarczająco zoptymalizowana, potrzebowała więcej czasu na przetwarzanie danych, co rzutowało na ograniczanie czasu zdających. Często zawieszanie się oraz zacinanie platformy,
- brak dostępu do platformy przez dłuższy czas,
- przerywanie przekazu video,
- występowanie problemów podczas rozwiązywania testów,
- utrudniona wizualizacja materiałów dodanych do kursów danego dnia,
- niepełne i nieumiejętne wykorzystanie platformy przez prowadzących (np. uzupełnianie kalendarza, niewłaściwe zamieszczanie materiałów),
- w przypadku korzystania większej liczby osób, platforma zawiesza się, testy nie zawsze są wysłane, nie zawsze są dostępne dla wszystkich w tym samym czasie, znikanie punktów, niezapisywanie się dotychczasowych odpowiedzi,
- występowanie problemu z brakiem możliwości zalogowania się na platformę Blackboard.

Studenci różnie też ocenili zaangażowanie prowadzących kształcenie zdalne (rysunek 5).

Rysunek 5. Ocena zaangażowania prowadzących kształcenie zdalne



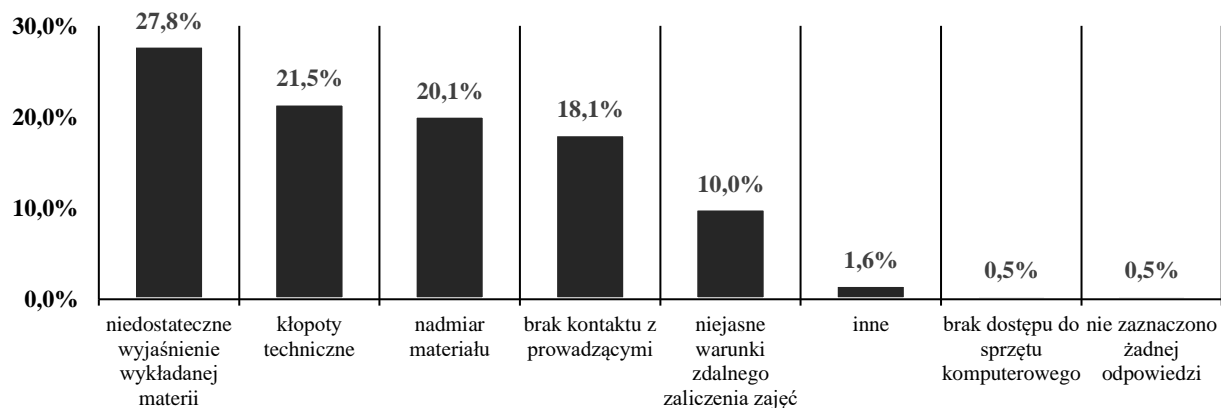
Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania przygotowanego przez Komisję ds. dydaktyki i jakości kształcenia oraz Komisję prawno-socjalną parlamentu studenckiego UwB.

Około 52% studentów oceniło zaangażowanie prowadzących w kształcenie zdalne na bardzo dobrze i dobrze. Źle i bardzo źle oceniło około 14%. Biorąc pod uwagę sytuację, że kształcenie zdalne było wprowadzane bez wcześniejszych przygotowań oraz prowadzący, jak i studenci nie posiadali dostatecznych umiejętności w tym zakresie, wynik ankiety można uznać za satysfakcjonujący.

Ponadto większość studentów (około 73%) uważa, że wymiar godzinowy zrealizowanych zajęć zdalnych odpowiada założonemu na dany przedmiot. Niewielki procent studentów (4,1%) natomiast, że zajęcia, które odbywały się w formie zdalnej nie były zgodne z wymiarem godzinowym zajęć z poszczególnych przedmiotów.

Posumowanie opinii studentów na temat trudności w nauczaniu zdalnym przedstawia rysunek 6.

Rysunek 6. Największa trudność w nauczaniu zdalnym



Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania przygotowanego przez Komisję ds. dydaktyki i jakości kształcenia oraz Komisję prawno-socjalną parlamentu studenckiego UwB.

Jako największą trudność studenci wskazali na niedostateczne wyjaśnianie wykładanej materii (prawie 28%). Z kolei ponad 20% badanych wskazała na kłopoty techniczne oraz nadmiar materiału.

Istotną kwestią z punktu widzenia oceny organizacji zajęć dydaktycznych jest ocena pracy dziekanatu. Studenci studiów stacjonarnych mają dostęp do dziekanatu przez cztery dni w tygodniu w określonych godzinach. Jeden dzień jest wyłączony z obsługi studentów. Studenci studiów niestacjonarnych obsługiwani są w weekendy wyłącznie w soboty w określonych godzinach.

Ocenę godzin pracy dziekanatu przedstawia tabela 15.

Tabela 15. Czy godziny otwarcia dziekanatu umożliwiają załatwianie spraw

Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
% badanych				
25,7	53,1	10,4	7,4	3,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej.

Ponad 78 % badanych pozytywnie ocenia godziny pracy dziekanatu. Ta pozytywna ocena w przeważającej części wynika z ocen studentów stacjonarnych. Natomiast według studentów niestacjonarnych praca tylko w sobotę i w określonych godzinach ogranicza ich dostęp do dziekanatu. Zdania na ten temat nie miało około 10% studentów.

Większość badanych chętnie odwiedza Dziekanat podczas roku akademickiego, co ma związek z odpowiednimi dla nich godzinami pracy. Najwięcej bo prawie 68% badanych odwiedza dziekanat kilka razy w semestrze, kilka razy w miesiącu prawie 7%, a przynajmniej kilka razy w tygodniu blisko 4% studentów. Jednak aż 22% studentów załatwia swoje sprawy w dziekanacie bardzo rzadko.

Pracownicy dziekanatu przypisani są do obsługi studentów z poszczególnych kierunków. Studenci pozytywnie oceniają przekazywane przez pracowników dziekanatu informacje (tabela 16).

Tabela 16. Ocena przekazywania informacji przez pracowników dziekanatu

Wyszczególnienie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
% badanych					
Informacje dotyczące toku studiów	41,6	47,0	7,1	3,2	1,1
Informacje dotyczące spraw stypendialnych	44,7	41,4	7,6	4,1	2,2
Informacje dotyczące opłat za studia	45,8	42,8	7,9	2,3	1,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej.

Większość badanych studentów jest zadowolona ze sposobu przekazywania przez pracowników dziekanatu różnych informacji. Należy podkreślić, iż studenci wysoko ocenili przekazywane informacje dotyczące studiów (zdecydowanie tak 41,6%, raczej tak 47%), informacje dotyczące spraw stypendialnych

(zdecydowanie tak 44,7%, raczej tak 41,4%) oraz informacje dotyczące opłat za studia (zdecydowanie tak 45,8%, raczej tak 42,8%). Zaledwie od około 1 do 2% badanych studentów stwierdziła, że sposób przekazywania informacji jest niewłaściwy.

Reasumując studenci wysoko ocenili pracę dziekanatu. Około 89 % studentów ocenił bardzo dobrze i dobrze pracę dziekanatu. Natomiast źle i bardzo źle oceniło niewielu studentów (około 1,5%). Przeciętnie pracę dziekanatu oceniło 8,6% studentów, a zdania nie miało 0,9% badanych.

Pomimo bardzo pozytywnej oceny pracy dziekanatu studenci mają swoje sugestie dotyczące podwyższenia jakości dostępu i obsługi. Dotyczą one takich aspektów jak:

- wydłużenie pracy w weekendy,
- zmiana godzin pracy w jeden dzień w tygodniu (godziny popołudniowe).

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

- przygotowywanie rozkładu zajęć w systemie USOSweb z większą dbałością o zminimalizowanie liczby przerw pomiędzy zajęciami dydaktycznymi,
- przeorganizowanie godzin pracy dziekanatu i biblioteki w celu zwiększenia dostępności zarówno dla studentów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych,
- uzupełnianie zasobów bibliotecznych,
- dalsze unowocześnianie sprzętu komputerowego i oprogramowania,
- zwiększenie liczby stanowisk komputerowych,
- poprawa efektywności korzystania z pracowni komputerowych,
- poprawa dostępu do Internetu,
- usprawnienie procesu pracy zdalnej w celu podwyższenia jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Rekomendacje są realizowane w miarę możliwości organizacyjnych i finansowych Wydziału. Elektroniczne bazy publikacji oraz zbiory biblioteczne są stopniowo uzupełniane. Nie udało się zwiększyć dostępności studentów do zasobów bibliotecznych w weekendy, w aspekcie wydłużenia godzin pracy. Biblioteka pracuje w soboty i niedziele w określonych godzinach. Sale wykładowe i ćwiczeniowe dostosowywane są zarówno do potrzeb studentów, jak i osób prowadzących zajęcia. W celu usprawnienia opracowania planu zajęć studentów funkcjonuje program „Planista”. Pozwala on na korygowanie zmian w planach w systemie tygodniowym. Nie udało się zwiększyć dostępności dziekanatu, pracuje tylko w soboty w określonych godzinach. Natomiast w tygodniu, jeden dzień dziekanat pracuje dłużej w godzinach popołudniowych. Zakupiono też nowy sprzęt komputerowy do sal komputerowych.

5. MONITOROWANIE WSPARCIA STUDENTÓW / DOKTORANTÓW W PROCESIE UCZENIA SIĘ

Monitorowanie wsparcia studentów / doktorantów w procesie uczenia się na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w *sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§11). Przedmiotem oceny i analizy jest:

- wsparcie dydaktyczne (m.in. powołanie opiekuna roku, opiekuna praktyk, konsultacje pracowników akademickich),
- wsparcie naukowe (m.in. działalność kół i obozów naukowych, organizacja konferencji studenckich/doktoranckich, udział w konferencjach),
- wsparcie materialne (m.in. stypendia naukowe, zakwaterowanie w domach studenta),
- inne formy wsparcia (m.in. wsparcie dla studentów niepełnosprawnych),
- dostępność informacji o formach wsparcia.

1) wsparcie dydaktyczne (m.in. powołanie opiekuna roku, opiekuna praktyk, konsultacje pracowników akademickich)

System wsparcia na Wydziale Ekonomii i Finansów został skonstruowany w sposób uwzględniający potrzeby różnych grup studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością. W ramach funkcjonującego systemu wsparcia, studentom przyznana jest indywidualna organizacja studiów. W roku akademickim 2019/2020 z takiej formy skorzystało 26 studentów. Wyróżniającym się studentom, którzy zaliczyli ze szczególnymi wynikami rok poprzedzający złożenie wniosku, bądź zostali przyjęci na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się lub realizują część studiów za granicą w ramach międzynarodowych umów oraz programów edukacyjnych realizowanych przez uczelnię może być przyznany Indywidualny Program Studiów (IPS). W roku akademickim 2019/2020 jedna osoba uzyskała taką zgodę.

Szczególnością opieką otaczani są studenci pierwszego roku studiów pierwszego stopnia. Już w dniu immatrykulacji Prodziekan ds. Studentów, Prodziekan ds. Współpracy Międzynarodowej, opiekun roku, pracownicy dziekanatu i przedstawiciele Wydziałowego Samorządu Studenckiego zorganizowali pierwsze spotkanie informacyjne dotyczące praw i obowiązków studenta. Powoływany jest opiekun dla każdego roku studiów, którego zadaniem jest udzielanie studentom rad i konsultacji w sprawach związanych z procesem dydaktycznym i wsparcie w rozwiązywaniu wszelkich problemów organizacyjnych i wychowawczych. Na Wydziale Ekonomii i Finansów został opracowany szczegółowy *zakres obowiązków i kompetencji Opiekuna roku*.

Na poszczególnych kierunkach studiów powołani są też opiekunowie praktyk. Opiekunowie praktyk odpowiadają za organizację i prowadzenie cyklicznych spotkań ze studentami, przedstawienie im zasad realizacji praktyk, przekazanie niezbędnych dokumentów oraz rozliczanie praktyk studenckich.

Studenci oprócz kontaktu z pracownikami podczas prowadzenia zajęć mają też możliwość uczestniczenia w konsultacjach kadry prowadzącej zajęcia u studentów. W roku akademickim 2019/2020 konsultacje były prowadzone w wymiarze nie niższym niż 1,5 godziny dydaktycznej tygodniowo. W celu poprawy jakości kształcenia pracownicy prowadzący zajęcia na studiach niestacjonarnych prowadzili też konsultacje w weekendy. W semestrze letnim konsultacje były prowadzone zdalnie za pomocą platform lub w komunikacji e-mailowej.

2) wsparcie naukowe (m.in. działalność kół i obozów naukowych, organizacja konferencji studenckich/doktoranckich, udział w konferencjach)

Ze strony Wydziału studenci działający w kołach naukowych otrzymują wsparcie w obszarze merytorycznym, organizacyjnym i finansowym. Ponadto mają możliwość rozwijania zainteresowań badawczych. Studenci nie tylko organizowali konferencje, lecz także uczestniczyli w konferencjach zewnętrznych, zgodnych z kierunkiem studiów i ich zainteresowaniami. Mieli możliwość prezentowania wyników swoich badań. Ponadto studenci mieli wsparcie w aktywnym uczestniczeniu w dyskusji naukowej w ramach organizowanych seminariów.

Studenci na Wydziale mają wsparcie, w zakresie prowadzenia badań i projektów praktycznych, ze strony nauczycieli akademickich. Również realizacji wspólnych projektów, co ma na celu aktywowanie działalności kół naukowych.

3) wsparcie materialne (m.in. stypendia naukowe, zakwaterowanie w domach studenta)

Studenci Wydziału Ekonomii i Finansów w roku akademickim mieli możliwość skorzystania z różnych form wsparcia materialnego. Studenci znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej otrzymywali stypendia o charakterze socjalnym. W roku akademickim 2019/2020 takie stypendia otrzymało 259 studentów. Dodatkowo studenci, którzy znaleźli się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej np. klęskami żywiołowymi (np. pożar, powódź, susza), śmiercią lub ciężką chorobą członka najbliższej rodziny studenta, urodzeniem dziecka przez studentkę, lub narodzinami dziecka, którego ojcem jest student, mieli możliwość wystąpienia o zapomogę. W roku akademickim takie zapomogi otrzymało 48 studentów. Studentom niepełnosprawnym przyznawane było stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych. W roku akademicki 2019/2020 takie otrzymało 24 studentów. Studenci, którzy uzyskali wyróżniające wyniki w nauce, posiadali osiągnięcia naukowe lub artystyczne, lub osiągnięcia sportowe mieli możliwość otrzymania stypendium Rektora dla najlepszych studentów. W roku akademickim 2019/2020 takie stypendium otrzymało 140 studentów.

4) inne formy wsparcia (m.in. wsparcie dla studentów niepełnosprawnych)

W odniesieniu do studentów będących osobami niepełnosprawnymi na Wydziale podejmowane są różne działania zmierzające do zapewnienia równych szans realizacji kształcenia na studiach przez osoby

niepełnosprawne, uwzględniając stopień i charakter niepełnosprawności oraz specyfikę danego kierunku studiów. Studenci niepełnosprawni, którym niepełnosprawność ogranicza możliwość pełnego uczestnictwa w zajęciach i przystąpienia do zaliczeń oraz egzaminów w trybie ogólnie obowiązującym składali wnioski do Dziekana (zaopiniowanych przez Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych) o zastosowanie alternatywnych rozwiązań umożliwiających studiowanie, w tym także składanie egzaminów i uzyskiwanie zaliczeń w formie dostosowanej do ich możliwości. W roku akademickim 2019/2020 kilku studentów złożyło takie podania. Studentom tym została dostosowana forma egzaminów i zaliczeń do ich indywidualnych możliwości.

Studentom zapewniona została też możliwość korzystania ze sprzętu wspomagającego proces kształcenia (np. pętle indukcyjne), zmiana warunków uczestnictwa w zajęciach, pomoc asystenta (sporządzanie notatek, skanowanie materiałów dydaktycznych, pomoc w przemieszczaniu się między salami a także w razie konieczności przebywanie ze studentem niepełnosprawnym na zajęciach), otrzymania materiałów dydaktycznych w formie dostosowanej do jego potrzeb i możliwości, np. druk powiększony, czy też otrzymanie zgody na nagrywanie zajęć.

Ponadto studenci będący osobami niepełnosprawnymi, już na etapie rekrutacji, mogli zwracać się o poradę, informację i pomoc odnośnie do konkretnego wsparcia.

5) dostępność informacji o formach wsparcia

Głównym źródłem publicznego dostępu do informacji na temat wsparcia jest wydziałowy serwis internetowy. Informacje na nim umieszczane są stale aktualizowane i prezentowane w sposób przejrzysty i czytelny. Znajdują się one w zakładce student. Stosowane są też inne formy przekazywania informacji np. podczas spotkań z opiekunem roku.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

- monitoring wsparcia studentów/ doktorantów w procesie uczenia się przebiega w sposób prawidłowy.

6. MONITOROWANIE MOBILNOŚCI STUDENTÓW/DOKTORANTÓW ORAZ STOPNIA UMIĘDZYNARODOWIENIA KSZTAŁCENIA

Ocena mobilności studentów/doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (§10). Przedmiotem oceny i analizy jest:

- funkcjonowanie wymiany studentów/doktorantów w ramach umów pomiędzy uczelniami krajowymi i zagranicznymi w zakresie programów mobilności studentów/doktorantów,
- sformalizowany system zasad zaliczania osiągnięć studentów/doktorantów – punktów i ocen,

- wykorzystanie doświadczeń zdobytych przez studentów/doktorantów podczas kształcenia realizowanego na innych uczelniach pod kątem poprawy jakości kształcenia (np. uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej, zmiana sposobu prowadzenia zajęć),
- opinie przekazane przez studentów/doktorantów przyjeżdżających (polskich i zagranicznych) na temat realizowanych na Uczelni studiów w stosunku do ich oczekiwań w tym zakresie (np. sprawy organizacyjne, system nauczania, relacje student/doktorant – nauczyciel akademicki),
- udział studentów/doktorantów w zajęciach prowadzonych przez profesorów wizytujących lub zajęciach prowadzonych w językach obcych.

1) funkcjonowanie wymiany studentów/doktorantów w ramach umów pomiędzy uczelniami w zakresie programów mobilności studentów/doktorantów

W ramach programu Erasmus+ w roku akademickim 2019/2020 program wymiany studenckiej zrealizowało 20 studentów Wydziału Ekonomii i Finansów: 12 z kierunku ekonomia, 2 z kierunku międzynarodowe stosunki gospodarcze, 6 z kierunku logistyka. Główny kierunek wyjazdów to uczelnie z Hiszpanii, Włoch, Grecji, Portugalii oraz Niemiec. Jedna studentka z kierunku ekonomia skorzystała z możliwości zrealizowania stażu szkoleniowego w ramach programu Erasmus+ i spędziła 3 miesiące w okresie wakacji w Portugalii. Na Wydziale Ekonomii i Finansów jest realizowany program MOST, z którego w roku akademickim 2019/2020 skorzystał jeden student.

Studenci w semestrze zimowym realizowali program wyjeżdżając do uczelni partnerskich, natomiast w semestrze letnim, z uwagi na pandemię COVID-19, mobilność pięciu studentów została ograniczona przede wszystkim do nauki w formie zdalnej (trzech studentów wyjechało jeszcze przed ogłoszeniem pandemii COVID-19 i realizowało przedmioty zdalnie przebywając w docelowym kraju wymiany). Studenci podczas wymiany poza realizowaniem podstawowych obowiązków tj. uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, angażowali się np.: w dodatkowe programy oferujące stypendia. Dwóm studentkom odbywającym mobilność na Carl von Osietzky Universitat Oldenburg w Niemczech przyznano dodatkowe stypendia.

Należy podkreślić, że na bieżąco wraz z rozwojem pandemii, podejmowane były działania wspierające szczególnie tych studentów, którzy z uwagi na zawieszenie transportu lotniczego nie mogli wrócić do Polski w planowanym wcześniej terminie.

W odniesieniu do słuchaczy studiów doktoranckich nie istnieje odrębny program wymiany, jest on realizowany w zakresie ERASMUS+. W roku akademickim w zakresie wymiany międzynarodowej żaden doktorant nie wyjechał w ramach programu.

W roku akademickim 2019/2020 Wydział Ekonomii i Finansów odwiedziło 14 studentów z zagranicy, dodatkowo czterech studentów z Wydziału Prawa oraz jeden z Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych. Brali oni udział w zajęciach oferowanych na Wydziale Ekonomii i Finansów w języku angielskim. Na semestr zimowy zrekrutowano 11 studentów, a na semestr letni – 1, dodatkowo 3 studentów przyjechało na cały rok.

W celu umiędzynarodowienia kształcenia opracowany został wykaz przedmiotów składających się na ofertę dydaktyczną w języku angielskim dla studentów przyjeżdżających z zagranicy. W tych zajęciach mogą też uczestniczyć studenci wszystkich kierunków realizowanych na Wydziale Ekonomii i Finansów oraz studenci z wymiany MOST. W roku akademickim 2019/2020 została przygotowana oferta 40 przedmiotów w języku angielskim.

2) *funkcjonowanie sformalizowanego systemu zasad zaliczania osiągnięć studentów/doktorantów*

System punktów ECTS stanowi podstawę do rozliczania osiągnięć studentów korzystających z programów wymiany międzynarodowej (w szczególności program ERASMUS+) i krajowej (program MOST).

W lutym i marcu 2020 r. zespół ds. Erasmus+ przygotował procedurę uznawania ocen uzyskanych przez studentów w trakcie kształcenia za granicą. 19 studentów, którzy zrealizowali mobilność uzyskało wynik pozytywny, tj. zaliczyli wymaganą liczbę przedmiotów na uczelni przyjmującej. Niestety, z uwagi na indywidualne problemy jedna z osób nie uzyskała minimalnej liczby punktów ECTS.

3) *wykorzystanie doświadczeń zdobytych przez studentów podczas kształcenia realizowanego na innych uczelniach pod kątem poprawy jakości kształcenia (np. uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej, zmiana sposobu prowadzenia zajęć)*

Biorąc pod uwagę doświadczenia zdobywane przez studentów podczas kształcenia realizowanego na innych uczelniach pod kątem poprawy jakości kształcenia, podjęte były działania mające na celu uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej. Zmodyfikowano ofertę dydaktyczną, ponadto skonstruowano ją w taki sposób, że oferowane przedmioty w języku obcym są odpowiednikami przedmiotów z funkcjonujących programów studiów. Oznacza to, że z oferty mogli korzystać również studenci polskojęzyczni, chcący uczestniczyć w zajęciach w języku obcym.

W roku akademickim 2019/2020 studenci mogli skorzystać z oferty dydaktycznej: Economics undergraduate studies (20 przedmiotów), Economics graduate studies (8 przedmiotów), Management undergraduate studies (5 przedmiotów), Management graduate studies (5 przedmiotów), International economic relations oraz Economics and Law (10 przedmiotów). Informacje o przedmiotach do wyboru wraz z sylabusami zostały umieszczone na stronie internetowej Wydziału w wersji angielskiej.

4) *opinie przekazywane przez studentów przyjeżdżających na temat realizowanych na uczelni studiów w stosunku do oczekiwań w tym zakresie*

Wydziałowy Koordynator Programu „ERASMUS+” wraz z asystentami jest w stałym kontakcie ze studentami zagranicznymi przyjeżdżającymi na WEiF w ramach wymiany zagranicznej. Ich opinie są brane pod uwagę przy doskonaleniu tego systemu. Weryfikacji podlegają przedmioty oferowane tej grupie studentów. Podejmowane są systematyczne działania mające na celu zapewnienie odpowiednich warunków studentom przebywającym na Wydziale w ramach programu ERASMUS+.

Po powrocie do kraju studenci byli zobowiązani do wypełnienia ankiety, której celem było zbadanie m.in. umiejętności oraz kompetencji uzyskanych w trakcie kształcenia za granicą. Wszyscy studenci biorący udział w wymianie podkreślili znaczącą poprawę w posługiwaniu się językiem obcym. 70% studentów zadeklarowało, że są zadowoleni z wyjazdu w ramach programu Erasmus+. Wśród głównych kompetencji, które według studentów miały wpływ na ich osobisty rozwój należy wymienić: poprawę logicznego myślenia oraz znajdowanie rozwiązywania sytuacji trudnych bądź kryzysowych; umiejętność odnajdywania i adaptowania do nowych sytuacji; 17 studentów spośród 18, którzy wypełnili ankietę doceniło wyjazd pod względem wartości takich jak kultura.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

- zwiększenie wymiany studentów/doktorantów w ramach programów międzynarodowych i międzyuczelnianych (ERASMUS+, MOST, inne),
- szersze wykorzystanie informacji uzyskiwanych z badań opinii studentów (polskich i zagranicznych) przyjeżdżających na studia w ramach wymiany międzyuczelnianej i międzynarodowej w celu doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Podjęto działania mające na celu rozwój mobilności studentów. Wydział posiada bogatą i różnorodną ofertę współpracy z innymi ośrodkami naukowymi. Podjęto również działania mające na celu zwiększenie zainteresowania studentów WEiF wyjazdami w ramach wymiany studentów ERASMUS+ oraz MOST. Ponadto opracowano procedurę uznawania ocen uzyskanych przez studentów w trakcie kształcenia za granicą.

7. UZYSKIWANIE OPINII ABSOLWENTÓW UCZELNI O PRZEBIEGU ODBYTYCH STUDIÓW

Uzyskiwanie opinii absolwentów na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§12).

Wśród absolwentów WEiF zostały przeprowadzone anonimowe badania ankietowe. Na ankietę odpowiedziało 188 absolwentów, którzy ukończyli studia w roku akademickim 2019/2020. Stanowiło to około 42 % wszystkich absolwentów tego rocznika. Badani absolwenci w różny sposób ocenili przydatność studiów realizowanych na WEiF (tabela 17).

Tabela 17. Ocena przydatności studiów w opinii absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów

W jakim stopniu ukończone przez Panią/Pana studia pozwoliły na rozwinięcie:	Bardzo dużym	Dużym	Średnim	Małym	Bardzo małym	Brak odpowiedzi
	% badanych					
Znajomości zagadnień teoretycznych	14,4	49,5	30,9	3,7	1,6	0
Umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów	6,9	22,3	41,5	22,3	6,9	0
Zdolności do wykonywania zawodów zgodnych z profilem ukończonych studiów	9,0	21,3	43,1	18,1	8,0	0,5
Umiejętności pracy zespołowej	23,4	45,2	27,7	2,7	1,1	0
Umiejętności komunikacyjnych z innymi ludźmi	28,2	44,1	22,3	4,3	1,1	0
Umiejętności samodzielnego doksztalcania się	24,5	44,7	23,9	4,8	2,1	0
Wiedzy o świecie	13,8	38,8	38,3	5,3	3,7	0
Możliwości realizacji własnych zainteresowań	9,6	29,8	42,6	11,7	6,4	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety absolwenta.

Badania absolwentów pokazały, że ukończone studia umożliwiły absolwentom w dużym lub bardzo dużym stopniu nabycie wielu umiejętności i zdolności. W ocenie badanych absolwentów ukończone studia wyposażyły ich przede wszystkim w umiejętności komunikacyjne z innymi ludźmi (72,36%), umiejętności samodzielnego doksztalcania się (72,3%), umiejętności pracy zespołowej (68,6%) oraz znajomość zagadnień teoretycznych (63,9%) i wiedzy o świecie (52,6%). Rzadziej respondenci wskazywali na możliwość realizacji własnych zainteresowań (39,4%), zdolności do wykonywania zawodów zgodnych z profilem ukończonych studiów (30,3%) oraz umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów (29,2%). W tych trzech obszarach ponad 40% badanych absolwentów oceniło przydatność ukończonych studiów na poziomie średnim. Najwięcej absolwentów przydatność w małym oraz bardzo małym stopniu odniosło do takich obszarów jak: umiejętność rozwiązywania praktycznych problemów (ponad 29%), zdolność do wykonywania zawodów zgodnych z profilem ukończonych studiów (około 26%), możliwość realizacji własnych zainteresowań (ponad 17%).

Absolwenci biorący udział w badaniu również różnie ocenili elementy procesu dydaktycznego (tabela 18).

Badani absolwenci najwyżej (bardzo dobrze i dobrze) ocenili seminaria i proseminaria (79,8%), lektoraty (73,4%) ćwiczenia i konwersatoria (69,1%) oraz wykłady (62,2%). Jest to bardzo pozytywny wynik, który pokazuje wysoką jakość zajęć dydaktycznych prowadzonych na WEiF UwB. Ponadprzeciętnie ocenione zostały także pozostałe elementy procesu dydaktycznego takie jak konsultacje indywidualne, praktyki i zajęcia poza uczelnią, przedmioty fakultatywne oraz organizację studiów.

Tabela 18. Ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego w opinii absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów

Jak ocenia Pan/Pani elementy procesu dydaktycznego na realizowanym kierunku	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy	Brak odpowiedzi
	% badanych						
Wykłady	17,0	45,2	33,5	2,1	1,6	0	0,5
Ćwiczenie i konserwatoria	18,6	50,5	24,5	2,1	2,1	1,1	1,1
Seminaria i proseminaria	42,0	37,8	11,7	5,9	2,1	0	0,5
Przedmioty fakultatywne	11,7	26,1	14,9	1,1	1,6	43,1	1,6
Lektoraty	30,3	43,1	17,0	3,7	0,5	4,8	0,5
Warsztaty i laboratoria	7,4	10,6	5,9	1,1	0,5	72,9	1,6
Praktyki i zajęcia poza uczelnią	19,1	30,3	18,1	4,8	0,5	25,5	1,6
Indywidualne konsultacje	22,9	46,8	10,1	2,1	0,5	15,4	2,1
Organizacja studiów	15,4	31,9	31,4	13,3	7,4	0	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety absolwenta.

Absolwenci dokonali też oceny kompetencji pracowników prowadzących zajęcia realizowane na WEiF (tabela 19).

Tabela 19. Ocena kompetencji pracowników Wydziału Ekonomii i Finansów w opinii absolwentów

Jak ocenia Pan/Pani kompetencje nauczycieli akademickich i innych pracowników UwB prowadzących zajęcia na kierunku wśród:	Wysoki poziom profesjonalizmu	Raczej wysoki poziom profesjonalizmu	Zróżnicowany poziom profesjonalizmu	Raczej niski poziom profesjonalizmu	Niski poziom profesjonalizmu	Brak odpowiedzi
	% badanych					
Samodzielnym pracownikom badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych (profesorów i doktorów habilitowanych)	32,4	36,2	25,5	3,2	2,1	0,5
Adiunktów i wykładowców (doktorów)	32,4	38,3	27,7	0	1,1	0,5
Asystentów (magistrów)	28,7	34,0	33,5	2,7	0,5	0,5
Pracowników administracji (dziekanat, sekretariat, itp.,)	39,9	39,4	14,4	3,7	1,1	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety absolwenta.

Ankietowani absolwenci oceniali kompetencje nauczycieli akademickich i innych pracowników Wydziału przeważnie pozytywnie. Profesjonalizm każdej z czterech grup ocenianych pracowników WEiF UwB, ponad 60% respondentów oceniało jako wysoki lub raczej wysoki. Profesjonalizm samodzielnych pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych 32,4% ankietowanych absolwentów oceniło jako wysoki, a 36,2% na raczej wysoki. Na zróżnicowany poziom profesjonalizmu wśród profesorów i doktorów habilitowanych wskazało 25,5% ankietowanych absolwentów. 2,1% respondentów wskazało na niski profesjonalizm w tej grupie oraz 3,2% oceniło go na raczej niski. Poziom profesjonalizmu wśród adiunktów i

wykładowców został oceniony na wysoki i raczej wysoki odpowiednio przez 32,4% oraz 38,3% ankietowanych absolwentów. Na zróżnicowany profesjonalizm w tej grupie wskazało 27,7% respondentów. Jedynie 1,1% ankietowanych absolwentów oceniło profesjonalizm doktorów jako niski lub raczej niski. Poziom profesjonalizmu wśród asystentów został oceniony na wysoki lub raczej wysoki odpowiednio przez 28,7% oraz 34% absolwentów. 33,5% respondentów wskazało na zróżnicowany profesjonalizm w tej grupie. Poziom profesjonalizmu wśród magistrów jako niski lub raczej niski oceniło odpowiednio 0,5% oraz 2,7% ankietowanych. Wśród pracowników administracji poziom profesjonalizmu został oceniony jako wysoki lub raczej wysoki przez odpowiednio 38,3% oraz 40% ankietowanych absolwentów. Na zróżnicowany profesjonalizm w tej grupie wskazało 15,7% respondentów. Z kolei odpowiednio 1,4% oraz 2,9% absolwentów oceniło profesjonalizm pracowników administracyjnych jako niski i raczej niski.

Generalnie absolwenci dobrze oceniają studia realizowane na WEiF. Wskazuje na to ocena wyboru kierunku studiów. Większość badanych absolwentów ponownie wybrałoby ten sam kierunek studiów oraz Uniwersytet w Białymstoku jak swoją uczelnię. Niemal 65% respondentów ponownie podjęłoby decyzję o wyborze tego samego kierunku studiów, w tym 46,3% podjęłoby studia na tym samym kierunku na UwB. Natomiast na wybór zupełnie innego kierunku zdecydowałoby się 34,1%, w tym 21,3% wybrałoby inną uczelnię. Można zatem stwierdzić, że studia na Uniwersytecie w Białymstoku w ogólnym zarysie spełniają oczekiwania studentów.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

- podjęcie bardziej intensywnych działań mających na celu usprawnienie systemu badania opinii absolwentów Wydziału o przebiegu odbytych studiów wyższych;
- uwzględnianie opinii absolwentów na temat przebytych studiów w celu poprawy wizerunku Wydziału oraz dostosowania programu studiów do potrzeb rynku pracy.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Zakładane rekomendacje w zakresie usprawnienia systemu badania opinii absolwentów Wydziału o przebiegu odbytych studiów wyższych oraz zintensyfikowaniu działań mających na celu zwiększenie liczby absolwentów wypełniających ankietę stopniowo są realizowane. Również programy studiów w miarę możliwości dostosowywane są do potrzeb rynku pracy.

8. MONITOROWANIE RELACJI Z OTOCZENIEM SPOŁECZNO - GOSPODARCZYM W ODNIESIENIU DO PROGRAMÓW STUDIÓW

Monitorowanie relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programów studiów na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (§13). Odbywa się poprzez:

- uzyskiwanie opinii pracodawców o poziomie zatrudnianych absolwentów studiów wyższych w oparciu o przeprowadzane anonimowo badania ankietowe,
- współpracę z pracodawcami w ramach działalności Wydziałowej Rady Konsultacyjnej.

Wydział Ekonomii i Finansów aktywnie współpracuje z przedsiębiorstwami i instytucjami zlokalizowanymi w regionie, których działalność ma zasięg zarówno krajowy, jak i międzynarodowy. Odbywa się to na wielu obszarach. Pierwszy związany jest z udziałem przedstawicieli przedsiębiorców (przedstawicieli pracodawców) oraz instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego w Radzie Konsultacyjnej WEiF w charakterze interesariuszy zewnętrznych. Do kompetencji Rady należy w szczególności: opiniowanie nowych kierunków studiów i specjalności; opiniowanie zmian w programach studiów, z uwzględnieniem adekwatności efektów uczenia się do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy; współpraca w zakresie badań ankietowych dotyczących opinii pracodawców o poziomie kwalifikacji zatrudnianych absolwentów; współpraca w zakresie praktyk zawodowych, staży, wizyt studyjnych organizowanych dla studentów (doktorantów); wspieranie procesów integracji środowiska naukowego z gospodarką regionalną.

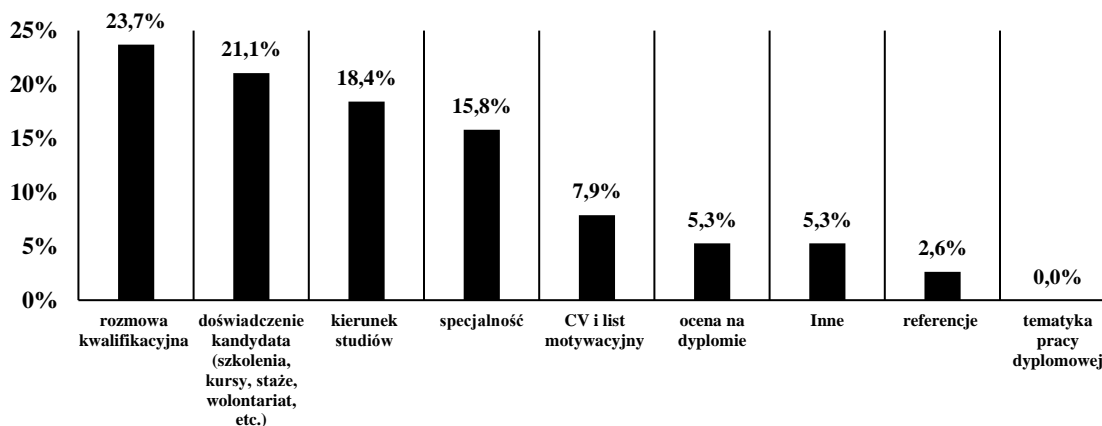
Obszarem współpracy z przedsiębiorcami jest organizacja praktyk i staży, podczas których studenci wyposażani są w umiejętności i kompetencje społeczne istotne z punktu widzenia ich funkcjonowania na rynku pracy. W roku akademickim 2019/2020 odbywało się to między innymi w ramach projektu *Kuźnia Kompetencji studentów Wydziałów Ekonomii i Zarządzania oraz Prawa Uniwersytetu w Białymstoku* (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Osi Priorytetowej III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, Działanie 3.1 Kompetencje w szkolnictwie wyższym (okres realizacji projektu to 01.08.2017 r. – 31.07.2020 r.). Celem głównym projektu było podniesienie kompetencji informatycznych, zawodowych, przedsiębiorczości, językowych, komunikacyjnych studentów.

Kolejną, ważną formą współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego w realizacji i doskonaleniu programu studiów było bezpośrednie zaangażowanie przedstawicieli kluczowych instytucji – specjalistów i praktyków w realizacji zajęć dydaktycznych.

W celu uzyskania opinii pracodawców o poziomie zatrudnianych absolwentów Wydziału zostały przeprowadzone badania w oparciu o opracowaną ankietę. Ankieta została skierowana do 48 przedsiębiorstw / instytucji. Wśród nich 58% stanowiły podmioty prywatne, a 42% państwowe. 67% ankietowanych przedsiębiorstw/instytucji swoją działalność prowadzi na rynku krajowym, 25% stanowią podmioty o zasięgu regionalnym, natomiast 8% podmiotów swoją działalność prowadzi również w krajach Unii Europejskiej.

Badane podmioty wskazują, że zatrudnienie nowego pracownika uzależnione jest w głównej mierze od wyniku rozmowy kwalifikacyjnej (23,7%). Kolejnymi ważnymi czynnikami branymi pod uwagę są: doświadczenie kandydata (21,1%), kierunek studiów (18,4%), a także specjalność (15,8%). W opinii badanych podmiotów najmniejszy wpływ na wynik postępowania rekrutacyjnego mają: ocena na dyplomie, referencje, a także tematyka pracy dyplomowej (rysunek 7).

Rysunek 7. Kryteria brane pod uwagę przy zatrudnianiu absolwenta szkoły wyższej



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety: *Badanie opinii pracodawców na temat absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów*.

Badani pracodawcy z grona absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów najczęściej zatrudniają osoby, które ukończyły kierunek Ekonomia, a następnie w równym stopniu kierunek Ekonomiczno-prawny oraz Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze. Około 58% ankietowanych wskazało, że zatrudniani przez nich absolwenci WEiF nie potrzebowali dodatkowego przeszkolenia przygotowującego do podjęcia pracy. W przypadku 42% ankietowanych podmiotów przeszkolenie absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów było potrzebne. Szkolenia te dotyczyły jednak praktycznych aspektów funkcjonowania danego podmiotu, bądź też obszaru jego działalności.

Przeprowadzone badania wskazały ponadto, że absolwenci WEiF najczęściej są zatrudniani na stanowiskach specjalistycznych lub samodzielnych, a także na stanowiskach wykonawczych (tabela 20).

Tabela 20. Stanowiska, na jakich w ankietowanych przedsiębiorstwach/instytucjach zatrudniani są absolwenci WEiF

Stażyści / Praktykanci	Stanowiska wykonawcze	Stanowiska specjalistyczne lub samodzielne	Stanowiska kierownicze	Najwyższe kadry zarządzające
% badanych				
8,7	26,1	43,5	13,0	8,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety: *Badanie opinii pracodawców na temat absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów*.

Podczas badania pracodawcy zostali poproszeni również o ocenę wcześniejszego doświadczenia zawodowego zatrudnianych absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów. W ocenie 44,4% ankietowanych absolwenci WEiF posiadają niewielkie doświadczenie zawodowe, zaczynając pracę w danym przedsiębiorstwie/instytucji. Taki sam odsetek badanych wskazał, że dla zatrudnianych absolwentów WEiF jest to z reguły pierwsza praca zaraz po zakończeniu studiów (tabela 21).

Tabela 21. Wcześniejsze doświadczenie zawodowe absolwentów WEiF zatrudnianych w ankietowanych przedsiębiorstwach/instytucjach

Z reguły jest to ich pierwsza praca, jeszcze podczas trwania studiów	Z reguły jest to ich pierwsza praca, zaraz po zakończeniu studiów	Posiadają niewielkie doświadczenie zawodowe	Posiadają duże doświadczenie zawodowe
% badanych			
11,2	44,4	44,4	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety: *Badanie opinii pracodawców na temat absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów*.

Pracodawcy dobrze oceniają absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów pod względem przygotowania teoretycznego do pracy zawodowej. Ponad 83% ankietowanych wskazało na ich bardzo dobre lub dobre przygotowanie w tym aspekcie. Niżej pracodawcy oceniają przygotowanie praktyczne absolwentów WEiF. Ma to swoje uzasadnienie, gdyż absolwenci ukończyli studia o profilu ogólnoakademickim. Dobre przygotowanie w tym aspekcie wskazało niecałe 17% ankietowanych. Taki sam odsetek badanych zwrócił uwagę na brak dostatecznego przygotowania praktycznego absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów. Około 66% badanych przedsiębiorstw / instytucji nie miało jednoznacznej opinii na ten temat (tabela 22).

Tabela 22. Ocena przygotowania do pracy zawodowej absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów w opinii ankietowanych przedsiębiorstw/instytucji

Jak oceniają Państwo przygotowanie do pracy zawodowej absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów Uniwersytetu w Białymstoku?	Bardzo dobre przygotowanie	Dobre przygotowanie	Nie jest przygotowany ani też nie jest nieprzygotowany	Brak dostatecznego przygotowania	Kompletny brak przygotowania
	% badanych				
Przygotowanie teoretyczne	41,7	41,7	16,6	0	0
Przygotowanie praktyczne	0	16,6	66,8	16,6	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety: *Badanie opinii pracodawców na temat absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów*.

Pracodawcy różnie ocenili również konkretne umiejętności absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów (tabela 23).

Oceniając umiejętności specjalistyczne związane z kierunkiem studiów 75% ankietowanych wskazało na bardzo dobre i dobre przygotowanie absolwentów WEiF. Ponadto wyniki pokazują, że pracodawcy dobrze oceniają przygotowanie absolwentów w zakresie języków obcych. Wprawdzie duża część badanych zaznaczyło odpowiedź pośrednią: nie jest ani przygotowany ani też nie jest nieprzygotowany (około 42%). Jednak pozostałe udzielone odpowiedzi wskazują na dobre lub bardzo dobre przygotowanie w zakresie umiejętności posługiwania się językiem obcym (około 58%). Wysoko pracodawcy oceniają przygotowanie

absolwentów WEiF w zakresie umiejętności informatycznych. Zdecydowana większość badanych (ponad 66%) jest zdania, że absolwenci mają bardzo dobre lub dobre przygotowanie do pracy pod tym względem. Pracodawcy pozytywnie ocenili także umiejętności interpersonalne jakie posiadają absolwenci Wydziału Ekonomii i Finansów. Dobre przygotowanie w tym aspekcie wskazało ponad 58% badanych. Jednoznacznej opinii w tym zakresie nie miało około 42% podmiotów biorących udział w badaniu.

Tabela 23. Ocena konkretnych umiejętności absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów w opinii ankietowanych przedsiębiorstw/institucji

Jak oceniają Państwo konkretne umiejętności absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów Uniwersytetu w Białymstoku?	Bardzo dobre przygotowanie	Dobre przygotowanie	Nie jest przygotowany ani też nie jest nieprzygotowany	Brak dostatecznego przygotowania	Kompletny brak przygotowania
Umiejętności specjalistyczne związane z kierunkiem studiów	16,6	58,4	25,0	0,0	0,0
Umiejętności posługiwania się językiem obcym	8,3	50,0	41,7	0,0	0,0
Umiejętności informatyczne	25,0	41,7	33,3	0,0	0,0
Umiejętności interpersonalne	0	58,3	41,7	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety: *Badanie opinii pracodawców na temat absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów.*

Pracodawcy zostali również poproszeni o wskazanie wiedzy, umiejętności i kompetencji które są atutem absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że pracodawcy jako atut absolwentów wskazują wiedzę teoretyczną związaną z kierunkiem studiów między innymi z zakresu ekonomii, finansów, rachunkowości, czy też przedmiotów o charakterze ilościowym. Dodatkowo doceniają także ich otwartość na pozyskiwanie nowych umiejętności oraz gotowość do podnoszenia kwalifikacji. Również ich kreatywność, umiejętność pracy w zespole i współpracy z osobami na wyższych stanowiskach, a także dobre nastawienie do procedur administracyjnych.

Pracodawcy są również zdania, że absolwenci WEiF mają zdecydowanie problemy, aby połączyć teorię z praktyką. Ponadto brakuje im wiedzy na temat praktycznych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstw, znajomości realnych mechanizmów gospodarczych. Mają również słabe rozeznanie w celach nadrzędnych instytucji publicznych. Pracodawcy wskazują również na niedostateczne umiejętności rozwiązywania problemów, a niskie umiejętności analityczne.

Dokonując ogólnej oceny absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów większość pracodawców podkreśliła, że są oni bardzo wartościowymi pracownikami (około 42%). Co czwarty ankietowany wskazał, że absolwenci WEiF są dobrze przygotowani do pracy. Tyle samo badanych podkreśliło, że opinia uzależniona jest od ukończonego kierunku. Za ledwie około 8% ankietowanych wskazało, że absolwenci Wydziału

Ekonomii i Finansów nie wyróżniają się na tle absolwentów innych wydziałów Uniwersytetu w Białymstoku lub innych uczelni.

Pomimo dobrej oceny absolwentów Wydziału Ekonomii i Finansów, pracodawcy uważają, że należałoby zwiększyć liczbę przedmiotów nastawionych nie tylko na przekazanie teorii, ale także na wykształcenie umiejętności praktycznych dostosowanych do potrzeb rynku pracy, a także uzyskanie zdolności analitycznego myślenia. Część pracodawców wskazała, że podczas trwania studiów pojawiają się przedmioty, które nie mają nic wspólnego z praktycznym przygotowaniem studenta z danej dziedziny. Chcieliby oni, aby studenci w większym stopniu uczyli się praktycznych umiejętności rozwiązywania problemów i komentowania zdarzeń występujących w przedsiębiorstwach/institucjach. Sposobem na to w opinii części pracodawców mogłoby być równoważenie w programach studiów teorii z praktyką, we współpracy z przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

- w miarę możliwości zwiększenie praktyczności zajęć,
- wspólna organizacja z pracodawcami kursów i szkoleń,
- uwzględnienie pomysłu pracodawców jakim jest m.in. pisanie prac końcowych związanych z daną firmą (case study).

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

- stopniowo zwiększana jest praktyczności zajęć na co wskazuje treść analizowanych sylabusów,
- nie udało się wprowadzić przedmiotu obowiązkowego związanego z karierą zawodową,
- stopniowo zwiększa się liczba prac końcowych związanych z daną firmą.

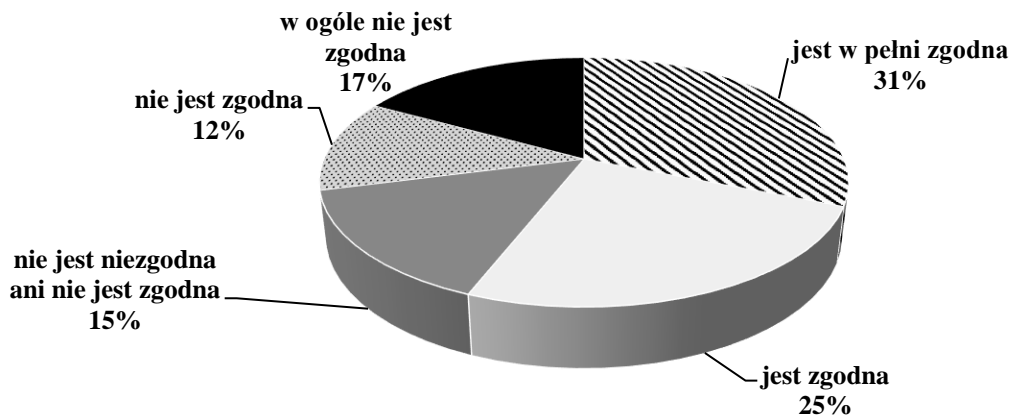
9. MONITOROWANIE KARIER ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW STUDIÓW

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów studiów na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§ 14).

Wśród absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku, w tym WEiF zostały przeprowadzone anonimowe badania ankietowe dotyczące przebiegu odbytych studiów wyższych. Wyniki badań zostały zamieszczone w raporcie *Badanie losów absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2018/2019*, Białystok styczeń-marzec 2020. Na ankietę odpowiedziało 173 absolwentów, co stanowi 28% wszystkich absolwentów Wydziału z tego okresu. Najwięcej ankiet wypełnili absolwenci kierunku ekonomia (58%). Pozostałe kierunki: ekonomiczno-prawny (16%), Logistyka (9%), MSG (4%).

Absolwenci różnie ocenili zgodność wykonywanej pracy z profilem studiów (rysunek 8)

Rysunek 8. Zgodność wykonywanej pracy z profilem studiów

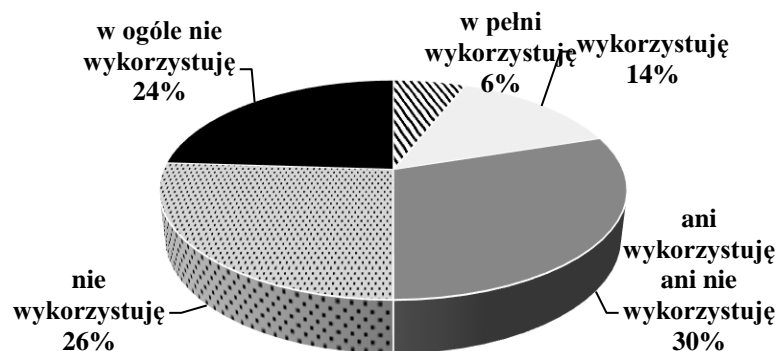


Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu: *Badanie losów absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2018/2019*.

Większość ankietowanych (56%) jest zdania, że wykonywana przez nich praca jest zgodna z kierunkiem studiów, na którym się kształcili. 17% absolwentów stwierdziła, że nie jest zgodna.

Badani absolwenci w różny sposób ocenili stopień wykorzystania umiejętności nabytych podczas studiów w pracy zawodowej (rysunek 9).

Rysunek 9. Stopień wykorzystania umiejętności nabytych podczas studiów w pracy zawodowej



Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu: *Badanie losów absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2018/2019*.

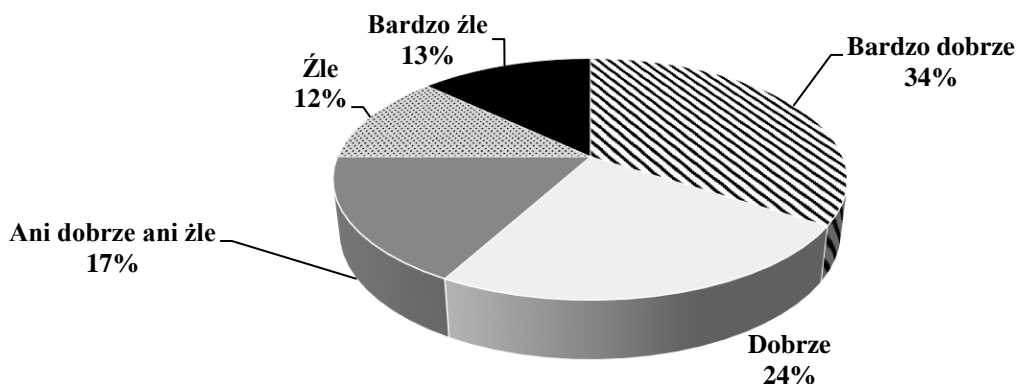
Mimo, że większość badanych pracuje w zawodzie, tylko co piąty wykorzystuje w pracy umiejętności, które nabył podczas studiów. Brak wykorzystania wspomnianych kompetencji deklaruje dokładnie połowa ankietowanych.

Najbardziej skuteczną metodą znalezienia pracy jest przeglądanie ofert w Internecie, na co wskazało 75 % ankietowanych, wysyłając lub zanosząc CV bezpośrednio do pracodawcy 42%, a szukając przez znajomych 38%.

Zdecydowana większość badanych absolwentów (64%) nie miała trudności w poszukiwaniu pracy. Osoby, które miały problemy w poszukiwaniu pracy najczęściej wskazywały na brak doświadczenia (41%), brak ofert na lokalnym rynku pracy (29%), nieatrakcyjne warunki zatrudnienia oraz brak odpowiednich kwalifikacji 24%. Najmniej absolwentów wskazało za przyczynę: dyskryminację ze względu na płeć, niedostateczne zaangażowanie w poszukiwaniu pracy, czy też inne trudności. Większość absolwentów (57%) jest gotowa na zmianę miejsca zamieszkania, gdyby powodem okazałyby się być kwestie zatrudnienia.

Absolwenci dobrze oceniają praktyki zawodowe odbyte podczas studiów (rysunek 10).

Rysunek 10. Ocena praktyk zawodowych



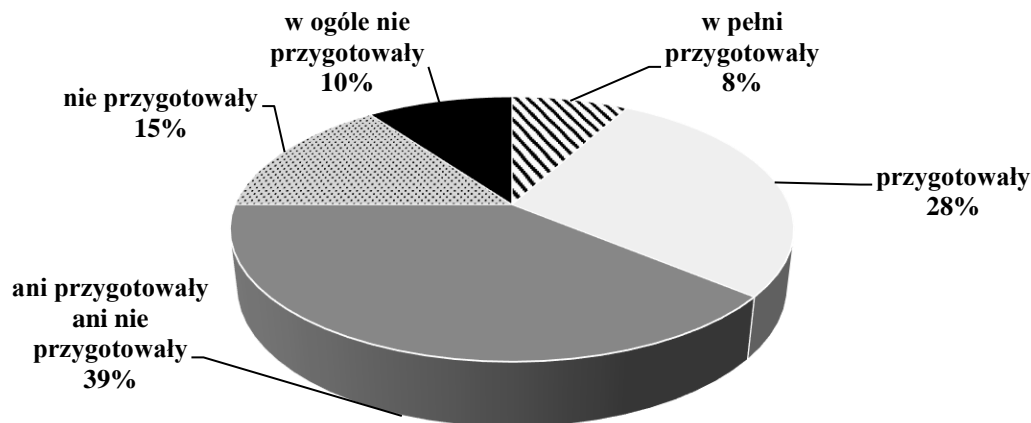
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu: *Badanie losów absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2018/2019*

Ponad połowa badanych (58%) pozytywnie ocenia czas praktyk. Dokładnie 1/4 respondentów niezbyt dobrze wspomina ten czas. Tak niska ocena 1/4 respondentów może wynikać, z krótkiego czasu trwania praktyki.

Badani absolwenci nisko ocenili przygotowanie studiów pod względem praktycznym. Większość absolwentów (60%) jest zdania, że studia nie przygotowały ich pod względem praktycznym do wykonywania zawodu. Tylko 14% badanych ma inną opinię na ten temat. Znacznie lepiej absolwenci ocenili przygotowanie jakie dały ukończone studia pod względem teoretycznym (rysunek 11).

Zdaniem 36% absolwentów ukończone studia w pełni przygotowały bądź przygotowały pod względem teoretycznym do wykonywania zawodu. Około 25% badanych stwierdza, że nie przygotowały bądź w ogóle nie przygotowały. Aż 39% nie może jednoznacznie stwierdzić, czy studia na Wydziale dobrze przygotowały ich pod względem teoretycznym do wykonywania zawodu.

Rysunek 11. Stopień w jakim ukończone studia przygotowały pod względem teoretycznym do wykonywania zawodu



Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu: *Badanie losów absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2018/2019*

Respondenci podobnie mają niejednoznaczną opinię odnośnie poziomu umiejętności specjalistycznych, które mieli rozwinąć na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB. Badani nie wskazują jednoznacznej odpowiedzi dotyczącej poruszanego zagadnienia (tabela 24).

Tabela 24. Ocena stopnia w jakim studia pomogły na rozwinięciu umiejętności

Stopień	Umiejętności specjalistyczne	Języków obcych	Umiejętności informatyczne	Umiejętności interpersonalne
	% badanych			
Pomogły w dużym stopniu	9	2	8	12
Pomogły	27	16	14	29
Ani pomogły ani nie pomogły	31	21	32	31
Nie pomogły	23	32	21	16
W ogóle nie pomogły	10	29	25	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu: *Badanie losów absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2018/2019*.

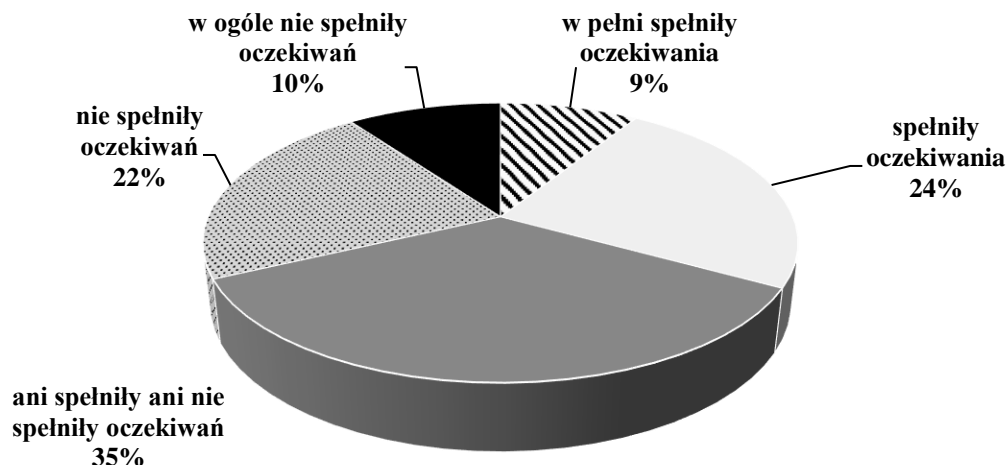
Zdecydowana większość ankietowanych (61%) negatywnie ocenia pomoc Wydziału w zakresie rozwoju umiejętności posługiwania się językiem obcym. Mniej niż 20% badanych skorzystało na ofercie Wydziału w zakresie rozwoju kompetencji językowych.

Nieco mniej niż połowa badanych (46%) jest zdania, że ukończone studia nie pomogły im w rozwinięciu umiejętności informatycznych. Nieco więcej niż 1/5 jest innego zdania.

Absolwenci Wydziału są zdania, że studia pomogły im w rozwinięciu umiejętności interpersonalnych. Tak uważa 41% badanych. Nieco mniej niż 30% narzeka na poziom wspomnianych kompetencji.

Respondenci nie mają jednoznacznej opinii także na temat tego, czy studia spełniły ich oczekiwania. Zdania na temat tej kwestii są podzielone (rysunek 12).

Rysunek 12. Stopień w jakim ukończone studia spełniły oczekiwania



Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu: *Badanie losów absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2018/2019*

Zaledwie 33% badanych absolwentów wskazała, że ukończone studia spełniły oczekiwania oraz w pełni spełniły oczekiwania. 1/3 nie miała w tej kwestii zdania. Pozostali absolwenci stwierdzili, że nie spełniły oczekiwań lub w ogóle nie spełniły.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

- podjęcie bardziej intensywnych działań mających na celu usprawnienie systemu badania opinii absolwentów Wydziału o przebiegu odbytych studiów wyższych,
- uwzględnianie opinii absolwentów na temat przebytych studiów w celu poprawy wizerunku Wydziału oraz dostosowania programu studiów do potrzeb rynku pracy.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Zakładane rekomendacje w zakresie usprawniania systemu badania opinii absolwentów Wydziału o przebiegu odbytych studiów wyższych oraz zintensyfikowania działań mających na celu zwiększenie liczby absolwentów wypełniających ankietę stopniowo są realizowane. Wskazuje na to wzrost liczby absolwentów wypełniających ankietę. Również programy studiów w miarę możliwości dostosowywane są do potrzeb rynku pracy.

Podpis i pieczęć Dziekana